

panorama wałbrzyska

www.walbrzych.naszemiasto.pl

Nr 50

EDUKACJA

Wiecie, co to jest sudoku? Jeśli nie, zapytajcie naszych młodych mistrzów!

Te konkursy uczą skupienia
uwagi i koncentracji. Bo dzieci
mają za dużo bodźców **str. 9**

KSENOFOBIA

Bezpodstawny atak na cudzoziemca. Są zarzuty dla dwóch agresorów

Za naruszenie nietykalności Paragwajczyka
dwaj mężczyźni odpowiedzą przed sądem **str. 8**

TRANSPORT PUBLICZNY

Kto chce jeździć
wałbrzyską, miejs-
ką komunikacją,
ten musi za nią rze-
telnie płacić **str. 4**

KOLEJE DOLNOŚLĄSKIE

Lokalne pociągi są ważne dla
mieszkańców oraz turystów.
Samorząd województwa chce wy-
remontować 200 km torowisk **str. 5**

SZKOLNICTWO

Wałbrzyskie Pod-
zamcze będzie mia-
ło całkiem nową
szkołę. Tyle tylko, że
już bez basenu **str. 6**

Nr ISSN 2082-8446
Nr indeksu 272663

Urszula
Baumann

Pamiętajmy: nasza siła tkwi w jedności!

Kto zacierałby ręce, gdyby Polska wystąpiła z Unii Europejskiej? Komu zależy, abyśmy byli skłóceni, podzieleni, słabi? Kto robi wszystko, aby ograniczyć pomoc dla Ukrainy? Kto destabilizuje sytuację na wschodniej granicy? Kto stoi za dezinformacją w internecie?

W sieci toczy się wojna, która ma na celu wpływanie na opinie i postawy Polaków, tworzenie podziałów w społeczeństwie oraz sianie chaosu, strachu i niepewności. Jak wynika z raportu Komisji ds. badania wpływów rosyjskich i białoruskich, chodzi nie tylko o niszczenie wizerunku Ukrainy, ale także Zachodu, który jest przedstawiany jako upadła i zdemoralizowana cywilizacja. Demonizowana jest Unia Europejska, której przypisuje się chęć kolonizowania swoich członków, wspierane są ruchy antysystemowe. Podważany jest autorytet lekarzy i naukowców, rozpowszechniane są teorie spiskowe.

Rośnie także liczba ataków na sieci informatyczne firm i instytucji, wywoływane są fałszywe alarmy bombowe, wzniecane pożary. Obce samoloty i drony naruszają naszą przestrzeń powietrzną, a przed kilkoma tygodniami doszło do aktów dywersji na kolei. Pora, by wszyscy zrozumieli, że jesteśmy na celowniku Rosji.

Dlaczego więc część polityków mówi o gotowości oddania po kawałku wolności i niepodległości „obcym agendum Unii Europejskiej”? Nikt w imię politycznych celów nie powinien osłabiać Polski, siać zamęt i nienawiści wśród rodaków. Wystarczy, że robi to Rosja. Pamiętajmy, że siła narodu tkwi w jego jedności. ©

WAAŁBRZYCH

Nocny pożar przy dworcu kolejowym

Dopiero po godz. 1.00 w nocy skończyła się 6 grudnia akcja gaśnicza przy ul. Dworcowej w Wałbrzychu.

- 5 grudnia o godz. 22.23 otrzymaliśmy zgłoszenie o pożarze przy ul. Dworcowej. Na miejsce wysłaliśmy pięć zastępów strażaków - powiedział nam dyżurny Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Zgłaszający wskazywał, że pożar może dotyczyć budynku dworcowego stacji Wałbrzych Fabryczny. Strażacy po zabezpieczeniu miejsca zdarzenia przekonali się, że dworzec jest bezpieczny. Płonęło poddasze pustostanu w jednym z sąsiednich budynków. Ratownicy ugasili ogień i przeszukali teren kamerą termowizyjną w poszukiwaniu ewentualnych uszkodzeń. Nikogo nie znaleźli.

ELW

JEDLINA-ZDRÓJ

Świątowali piękne małżeńskie jubileusze

W Jedlinie-Zdroju świętowano wspólnie, małżeńskie jubileusze wspólnego życia. Wśród 24 par byli rekordziści, którzy obchodzą Kamienne Gody, czyli 70 spędzonych razem lat. Aż trudno uwierzyć w taką rocznicę!

Wśród jubilatów z Jedliny-Zdroju świętowali: jedna para - 70-lecie małżeństwa, dwie

pary - 60-lecie, trzy pary - 55-lecie, siedem par - 50-lecie, trzy pary - 45-lecie, dwie pary - 40-lecie, dwie pary - 35-lecie i trzy pary - 30-lecie.

Były oczywiście gratulacje oraz życzenia wielu kolejnych lat życia w zdrowiu. Od przedstawicieli lokalnych władz oraz rodzin jubilatów.

Paweł Gołębiowski

Wałbrzyski szpital coraz większy

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Dobra wiadomość dla wałbrzyszan i mieszkańców regionu. Jest zgoda na budowę nowego obiektu na terenie szpitala im. Alfreda Sokółowskiego.

Trwają ogromne inwestycje w Specjalistycznym Szpitalu im. dra Alfreda Sokółowskiego w Wałbrzychu. Pod koniec przyszłego roku ma zostać oddany do użytku nowy budynek z oddziałami pediatrycznym i onkologicznym. Pozwolenie na jego budowę wydał właśnie prezydent Wałbrzysza.

W miejscu, gdzie ma stanąć nowy budynek od pewnego czasu trwały już prace przygotowawcze. Umowę z wykonawcą - spółką Climamedic z województwa mazowieckiego - podpisano bowiem w sierpniu tego roku.

- To ważny krok dla rozwoju i modernizacji służby zdrowia w województwie, który przyniesie realne korzyści dla pacjentów, w tym przede wszystkim najmłodszych oraz ich rodzin.

Priorytetem jest, aby nowy budynek łączył funkcjonalność z najnowszymi standardami technicznymi i medycznymi, które pozwolą szybciej diagnozować i skuteczniej leczyć w lepszych warunkach. Nowoczesny obiekt z zapleczem naukowym i edukacyjnym stworzy także warunki do rozwoju przyszłych pokoleń lekarzy i specjalistów - mówił wówczas marszałek województwa dolnośląskiego Paweł Gancarz.

Urząd Marszałkowski wsparł inwestycję o wartości blisko 60 mln zł kwotą 20 mln zł.

W nowym budynku „H” lokalizację znajdą m.in.: oddział pediatryczny (33 łóżka), oddział neonatologii - patologii noworodka i niemowlęcia (18 łóżka), przychodnia oraz izba przyjęć dla dzieci. Najwyższe piętro przewidziane jest dla oddziału onkologicznego (32 łóżka) oraz dziennego oddziału chemioterapii (16 stanowisk). W obiekcie zostanie także wydzielona część, dedykowana studentom wałbrzyskiej filii Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich z przeznaczeniem na pracownię symulacyjne. ©

FOT. ELŻBIETA WĘGRZYN

WAŁBRZYCH

Mikołaje z rykiem przejechały przez miasto

- To już po raz dziewiąty przez Wałbrzych przejechała moto parada świętego Mikołaja, żeby podarować piękne uśmiechy podopiecznym wałbrzyskich domów dziecka. Zebrana kwota, podobnie jak w poprzednich latach, trafi do Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wałbrzychu - zapewniła Natalia Jopek, organizatorka tegorocznej zbiórki „MotoMikołajowej”.

Wolontariusze, biorący udział w tej cyklicznej, mikołajkowej akcji wspierają zbiórkę pieniężną za pośrednic-

twem portalu pomagam.pl, ale też biorą udział w wielu koleżeńskich licytacjach przedmiotów, usług i kartonów. Wszystkie środki, zebrane przez ludzi dobrej woli i ich rodziny trafiają na jeden cel - wsparcie dzieci z lokalnych placówek opiekuńczych. W ubiegłym roku zbierali ponad 24 tysiące złotych.

Zwieńczeniem każdej akcji jest spotkanie wolontariuszy w umówionym miejscu. W tym roku była to stacja paliw Mol na wałbrzyskim Szczawienku.

ELW

MORSOWANIE

FOT. UŻYCZONE

Miłośnicy zimnych kąpielí zebrali się w Dzieńmorowicach. Wspólnie morsowali, bawili się i pisali listy do świętego Mikołaja. Kto wie, może spełni jakieś mniejsze lub większe marzenia...? Było także robienie zdjęć w mikołajkowej aranżacji, wspólne spędzony czas, mnóstwo śmiechu i pozytywnej energii. Jeśli chcecie dołączyć do morsów, które kąpią się w Dzieńmorowicach, wystarczy zapytać w restauracji nad zalewem o kontakt albo przyjść na wspólną kąpiel w Karczmie Góralskiej w środę o godzinie 18.00 lub w sobotę o 16.00. Wszyscy pozytywni ludzie są mile widziani.

ADA

panorama
wałbrzyska

Nakład do 1500 egz.

SZEF REDAKCJI LOKALNEJ: Adrianna Szurman, a.szurman@gazeta.wroc.pl; BIURO OGŁOSZEŃ: Małgorzata Krause, tel. 502 499 983, malgorzata.krause@polskapress.pl;

PRENUMERATA: tel. 71 727 62 37; DRUK: Polska Press Oddział Poligrafia, 41-203 Sosnowiec Miłowice, ul. Baczyńskiego 25a. WYDAWCA Polska Press Sp. z o.o. ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10.

PREZES ZARZĄDU POLSKA PRESS GRUPY Zenon Nowak. PREZES MAKROREGIONU Robert Glinkowski. PROJEKT GRAFICZNY Tomasz Bocheński. WYDAWCA Robert Gorbart

© - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.polskatimes.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

POLSKA
PRESS
GRUPA

ZŁOTY POCIĄG WIEMY, KTO ZGŁOSIŁ ZNALEZIENIE TRZECH WAGONÓW W LESIE

Wielki skarb na torach - prawda czy tylko mit?

Adrianna Szurman
powiat świdnicki

Ujawnił się słynny M., który zgłosił odnalezienie złotego pociągu: „Pragnę się z Państwem przywitać: złoty pociąg wychodzi z mroku!”.

- Witam Państwa po raz pierwszy na kanele Underground Hunter Łowca Podziemi. Nazywam się Michał Motak. To ja 25 kwietnia 2025 roku dokonałem zgłoszenia do organów państwa Złotego Pociągu i zamaskowanego tunelu kolejowego oraz trzech wagonów. Pragnę się z Państwem tym filmem przywitać. Dotąd mogliście czytać tylko teksty na moim kanale Złoty Pociąg 2025 - opowiada mężczyzna.

Michał Motak jest radiesteta

- Jest to bardzo trudna sztuka, a ludzi, którzy się tym zajmują jest mało. Na dodatek nie mają pojęcia, co robią. Nadeszła pora, żeby przemówić, więc powiem w wywiadzie dla Joanny Lamparskiej, która mi pomogła i udostępniła pewne kontakty - mówi Michał Motak.

Podkreśla, że jego badania w terenie, choć wiele osób w to nie wierzy, zakończą się sukcesem.

Jak mówi, czeka tylko na ostatnie pozwolenie od konserwatora zabytków z Wałbrzycha, które - jak już pisaliśmy - jest tylko formalnością. Jak zapewnia Michał Motak, jeśli otrzyma zgodę, jeszcze przed świętami Bożego Narodzenia przeprowadzi badania georadarowe.

- Ten tunel tam jest, on się nie będzie przesunął ani w prawo, ani w lewo. Jest wymierzony co do centymetra, a nie tak, jak było 10 lat temu (podczas gorączki złota i poszukiwań prowadzonych przez Piotra Kopera - dop. red.). Wszystko jest dokładnie określone i spina się matematycznie i fizycznie - zaznacza poszukiwacz.

Złoty pociąg stoi w tunelu w Nadleśnictwie Świdnica?

Podkreśla również, że nie może upubliczniać badań, bo wówczas jasne stałoby się, gdzie znajduje się tunel, a Lasy Państwowe tylko warunkowo wyraziły zgodę na poszukiwania i w każdej chwili mogą ją cofnąć. To dlatego, że na terenie, gdzie

Słynny M. z wpisów w mediach społecznościowych to Michał Motak, radiesteta.

Złoty pociąg ma się znajdować w starannie zamaskowanym tunelu na terenie Nadleśnictwa Świdnica.

ma się znajdować tunel, rosną tzw. starolasy, które podlegają ochronie.

- Najważniejszy jest cel. Moim celem jest udowodnienie, że tunel z wagonami istnieje. I że wykonano olbrzymią pracę maskującą rękami więźniów, którzy musieli zginąć. Tylko III Rzesza mogła to zrobić, te podziemne są okupione krwią i życiem wielu ludzi - zapewnia.

Mężczyzna rzucił też wyzwanie ekipie z „Odkrywcą”, która nie wierzy w istnienie złota.

Michał Motak: - Jeśli nie mam racji, ubiorę na siebie kartkę z napisem „debil” i każdy w mieście będzie mógł zrobić sobie ze mną zdjęcie.

tego pociągu. Zablokował także komentarze jednego z mężczyzn za dyskredytowanie jego pracy. Proponuje pewien... zakład.

- Jeśli nie mam racji, ubiorę na siebie dużą kartkę z napisem „debil” i każdy w mieście będzie mógł zrobić sobie ze mną zdjęcie. Ale, jeśli mam rację, to nich będzie odwrotnie...

Jak nam mówi Andrzej Daczowski, którego nazwisko pada na nagraniu, załoga magazynu „Odkrywcą” nie dyskredytuje Pana Michała, a jego badania.

- My po prostu nie wierzymy w istnienie złotego pociągu. Uważamy, że jest to legenda. Jeśli ktoś uważa inaczej, to niech faktycznie odkopie go i pokaże, że jest. A jeśli chodzi o sam zakład, uważamy, że jest niedorzeczny, absurdalny i dyskredytujący samego pomysłodawcę.

tujący samego pomysłodawcę. Nie do przyjęcia - mówi nam redaktor naczelny magazynu „Odkrywcą”.

W USA sąd kazał nosić kartkę z napisem „idiota”

Choć treść proponowanego zakładu może się wydawać obraźliwa, a nawet nieobyczajna i poniżająca, to jednak przywołamy w tym miejscu pewną historię z USA. Jak kilka lat temu donosiła Wirtualna Polska, mieszkaniak Stanów w ramach kary musiał nosić tabliczkę z napisem „idiota”.

„Bez przerwy groził policjantom, dzwoniąc na numer alarmowy, aż w końcu spotkała go niecodzienna kara. Mieszkaniak amerykańskiego stanu Ohio, Richard Dameron, musi nosić tabliczkę, na której napisano, że jest idiotą. Przez tydzień, po 3 godziny dziennie, mężczyzna stoi z przewieszoną tabliczką przed komisariatem policji w Cleveland. (...) Sędzia, który orzekał w sprawie Dameraona, wydał podobny wyrok na kobietę, która wjechała na chodnik, chcąc ominąć autobus szkolny”.

Waga przewinień amerykańskich mieszkańców jest zupełnie inna niż krytyka w mediach społecznościowych. Polski i amerykański porządek prawny dzieli przepaść, to jednak sam pomysł z noszeniem kartki z prześmiewczym napisem nowością nie jest. ©©

Legenda koszykówki miała lekcję w szkole

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Legenda wałbrzyskiej koszykówki odwiedziła szkołę nr 37. To była lekcja pełna pasji, tradycji i sportowych marzeń.

Uczniowie klas sportowych Publicznej Szkoły Podstawowej nr 37 w Wałbrzychu mieli wyjątkową okazję spotkać się z legendą polskiej koszykówki - Stanisławem Kiełbikiem. To jeden z najwybitniejszych zawodników w historii Górnika Wałbrzych. Zdobywał mistrzowskie tytuły w polskiej lidze i był liderem drużyn, w których występował. Dla młodych koszykarzy Stanisław Kiełbik jest nie tylko wzorem sportowej pasji, ale również przykładem zaangażowania, dyscypliny i umiłowania tradycji wałbrzyskiego basketu.

Gość opowiadał o swojej bogatej karierze sportowej, dzielił się wspomnieniami i doświadczeniem, które wciąż inspiruje młodych sportowców.

- Spotkanie, które odbyło się z młodzieżą szkolną, sprawiło mi wielką przyjemność. Koszykówka w moim życiu jest od zawsze, a przekazanie choćby małej części mojej kariery jest ważnym elementem. Dziękuję za zaproszenie i życzę młodzieży wielu sukcesów, szczególnie w koszykówce - powiedział.

Podczas wizyty Stanisława Kiełbika uczniowie wzięli udział w quizie wiedzy, połą-

czonym z rzutami do kosza oraz w interaktywnej grze „Prawda, Fałsz, Pomidor”. Nie zabrakło też zabawnych pytań, jak np. „Z kim chciałbyś usiąść w samolocie?”. Stanisław Kiełbik odpowiedział wtedy bez wahania, że z Andrzejem Adamkiem!

Organizatorzy chcieli, aby spotkanie było nie tylko ciekawe, ale i interaktywne, pozostawiając uczniom inspirujące wspomnienia, związane z koszykówką.

A Ewa Gratzke, dyrektorka szkoły podkreśliła: - Było czystą przyjemnością gościć pana Stanisława w murach naszej szkoły. Muszę przyznać, że to dla mnie również osobiste przeżycie. Pamiętam mecz z 1982 roku, kiedy nasz gość wraz z Górnikiem Wałbrzych zdobywał mistrzostwo Polski. Wciąż czuję emocje tamtego dnia.

W szkole o profilu sportowym od wielu lat działają zajęcia SMOKI, które rozwijają koszykarskie zdolności dzieci. Od IV klasy są prowadzone oddziały sportowe, w których jednym z elementów jest specjalizacja z koszykówki.

W tym roku szkoła - wraz z sympatykami koszykówki z Wałbrzycha, mieszkańcami i społecznikami z Paskowej Góry - zwyciężyła w Wałbrzyskim Budźcie Obywatelskim projektem „Biało-Niebieska Strefa Basketu”. W ramach projektu powstaną dwa mobilne boiska do koszykówki 3x3, obydwa w biało-niebieskich barwach. ©©

WAŁBRZYCH

Choinka w Rynku rozbłysła światełkami

Święta zbliżają się wielkimi krokami - czuje się to na każdym kroku. Choinki, świąteczne ozdoby, iluminacje. Na Rynku w Wałbrzychu 5 grudnia uroczyste „odpalono” miejską choinkę.

Ogromne drzewko rozbłysło tysiącami światełek. Na uroczystości zjawili się m.in.: prezydent Wałbrzycha

ze swoimi zastępcami, kilkoro radnych i setki uczniów wałbrzyskich szkół.

Dzieci pięknie śpiewały świąteczne piosenki. Były też prezenty. Maluchom rozdawali je koszykarze Górnika Zamek Książ Wałbrzych. Ich pojawienie się na uroczystości okazało się jedną z jej głównych atrakcji. PG

Kto chce jeździć, ten musi za to płacić

Elżbieta Węgrzyn
powiat wałbrzyski

Koniec rozwoju komunikacji Aglomeracji Wałbrzyskiej? Będą nowe połączenia autobusowe z Wałbrzyschem, ale część istniejących pójdzie do likwidacji.

Od ponad dekady wałbrzyskie autobusy komunikacji miejskiej wyjeżdżają poza miasto do gmin powiatu, a nawet Mezimesti w Czechach. Planowany jest dalszy rozwój transportu aglomeracyjnego, ale są też hamulce. Co zmieni się w najbliższych miesiącach?

Rozwój ma swoje granice
W 2012 roku Wałbrzych zakupił 20 własnych nowych autobusów komunikacji miejskiej. Na bazie odrębnych porozumień z gminami powiatu wałbrzyskie ruszyły one najpierw do Jedliny-Zdroju (linia nr 5) i Szczawna-Zdroju (5, 18), a potem sukcesywnie niemal do wszystkich gmin powiatu: Boguszowa-Gorców (Boguszowa, Gorc i Starego Lesieńca przez Kuźnice, a nawet do Dzi-

FOT. ELŻBIETA WĘGRZYN

- Koszty połączeń nie mogą obciążać mieszkańców Wałbrzyska - mówi prezydent miasta.

kowca -2), Głuszyca Górnej (5), Starych Bogaczowic (w tym Strugi i Gostkowa - 8), Mieroszowa (w tym do Andrzejówki, Mieroszowa oraz przygranicznego Golińska, a od kwietnia 2017 roku do Mezimesti - 15 i 12), a także Walimia (w tym Rzeczek i Dziecmorowic - 5 i 11).

Jedyną gminą, która nie skorzystała z tej możliwości był

Czarny Bór. A jedynym stworzonym i zawieszonym kursem był wakacyjny dojazd linii nr 5 do Zagórza Śląskiego w gminie Walim, który działał tylko w wakacje 2016 roku i nie zyskał trwałej aprobaty mieszkańców Zagórza oraz jej władarzy.

Od 13 lat Wałbrzych opłacał przejazdy autobusów w swoich

granicach, a gminy przyjmujące dopłacały za przejazd po ich terytorium. W 2024 roku władze Wałbrzyska zaczęły rozmawiać z partnerami z powiatu wałbrzyskiego o wsparciu finansowym komunikacji wałbrzyskiej, wyjeżdżającej poza Wałbrzych.

Władze Aglomeracji Wałbrzyskiej zapowiadali dalszy

rozwój połączeń międzygminnych, a nawet między powiatami (mowa m.in. o Świdnicy, Świebodzicach i Dobromierzu). Także rozwój infrastruktury w kontekście budowy wałbrzyskiego Centrum Przesiadkowego i dofinansowań FEnIKS na lata 2021-2027. Rokowania te stopniowo zmieniały się po wzroście kosztów komunikacji po pandemii i zakupie nowego taboru przez Wałbrzych.

Nowe połączenia z Wałbrzyschem
Podczas listopadowej sesji Rady Miejskiej Wałbrzyska zdecydowano o poszerzeniu ograniczonego w październiku katalogu wałbrzyskich przystanków, dostępnych dla prywatnej komunikacji, dojeżdżającej spoza Wałbrzyska.

Głos zabrali też władze sąsiednich gmin, które z komunikacji wałbrzyskiej korzystają i dopłacają do jej funkcjonowania.

- Jedną z podwalin, skalających powstałą Aglomerację Wałbrzyską był wspólny transport. Dzisiaj na kanwie podjętej przez państwa [Radę Gminy Wałbrzych] uchwały jedna

z gmin rozważa rezygnację z tego transportu i obawiam się, że w ślad za nią taką decyzję mogą podjąć inne. Czy to będzie początek końca projektu, o którym mówiła cała Polska i z którego byliśmy tak dumni? - pytał retorycznie Roman Głód, burmistrz Głuszyca.

Podkreślał wagę krótkiego i relatywnie taniego transportu na rozwój wałbrzyskich szkół (m.in. IV LO i ZS nr 5) oraz uczelni, a także wskazywał, że dzięki temu transportowi jest możliwy dojazd studentów do Wrocławia. Bez dogodnej komunikacji z Wałbrzyschem do tutejszych szkół nie dojedzie młodzież z peryferii powiatu. Podobnie jest z dostępnością wałbrzyskich szpitali i urzędów dla 8 tys. mieszkańców Głuszyca i innych zamieszkujących region, a wykluczonych komunikacyjnie.

Burmistrz wskazał też, że trwają rozmowy, dotyczące stworzenia nowej linii, łączącej Głuszyca i Jedlinę-Zdrój z Piaszkową Górą w Wałbrzysku oraz tutejszym szpitalem. A gmina Walim zdecydowała się z dalszej współpracy zrezygnować lub ją ograniczyć.©©

REKLAMA

0011449015

BURMISTRZ MIASTA ŻARÓW OGŁASZA II PRZETARG
publiczny, ustny nieograniczony na sprzedaż
LOKALU MIESZKALNEGO
ŁĄŻANY, UL. SPORTOWA 11A/5, POW. 26,37 m²

Numer działki	Pow. działki w m²	Numer KW	Położenie	Przeznaczenie w mpz	Forma oddania nieruch.	Cena wywoław.	Wysokość wadium	Godz. rozp. przetargu
293/1	171	SW1S/00036372/5	Łążany, ul. Sportowa 11A/5 Pow. lokalu 26,37 m²	Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	sprzedaż lokalu na własność wraz z udziałem w gruncie 13,51%	30.000 zł, w tym: 25.947 zł – lokal 4053 zł – udział	3.000 zł	10.00

1. Przetarg odbędzie się **20 stycznia 2026 r.** w siedzibie Urzędu Miejskiego w Żarowie, ul. Zamkowa 2, pokój nr 19, o godzinie podanej w tabeli.

2. Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej podanej w tabeli na **konto Urzędu Miejskiego w Żarowie przy ul. Zamkowej 2 w Żarowie, Santander Bank 97 1090 2369 0000 0001 4749 3760 najpóźniej do dnia 16 stycznia 2026 r. włącznie.**
Za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu środków pieniężnych na rachunek Urzędu Miejskiego w Żarowie.

3. Wadium wpłacone przez uczestnika, który wygra przetarg, zaliczone zostanie na poczet ceny nabycia, pozostałym uczestnikom wadium zwraca się w terminie do 3 dni od dnia zakończenia przetargu.

4. Przetarg jest ważny bez względu na liczbę uczestników, jeżeli chociaż jeden uczestnik zaoferuje cenę o co najmniej jedno postąpienie powyżej ceny wywoławczej.

5. Cena nieruchomości sprzedawanej w drodze przetargu podlega zapłacie najpóźniej do dnia zawarcia aktu notarialnego. W razie uchylenia się uczestnika, który wygrał przetarg, od zawarcia umowy notarialnej, wpłacone wadium ulega przepadkowi na rzecz organizatora przetargu.

6. Zgodnie z ustawą o podatku od towarów i usług zbywany lokal zwolniony jest z podatku VAT. Oferent, który wygra przetarg, zobowiązany będzie do poniesienia kosztów sądowych i notarialnych związanych z przeniesieniem prawa własności lokalu.

7. Ogłoszenie o przetargu umieszczone jest na stronie internetowej Urzędu: www.um.zarow.pl.

8. Dodatkowych informacji udziela Referat Nieruchomości, Gospodarki Przestrzennej i Lokalowej, tel. 74 306 73 01.

9. Uczestnik zobowiązany jest do przedłożenia komisji przetargowej dowodu wpłaty wadium oraz dokumentu tożsamości przed otwarciem przetargu.

10. Jeżeli uczestnik jest reprezentowany przez pełnomocnika, konieczne jest przedłożenie oryginału pełnomocnictwa upoważniającego do działania na każdym etapie postępowania przetargowego (dotyczy także małżeństw, gdy tylko jedno z małżonków jest obecne na przetargu).

11. **Wpłata wadium przez uczestnika przetargu jest równoznaczna z potwierdzeniem przez niego faktu zapoznania się z warunkami przetargu i ich akceptacją oraz treścią klauzuli informacyjnej (RODO).**

12. Nieruchomość wolna jest od wszelkich obciążeń na rzecz osób trzecich i nie jest przedmiotem zobowiązań.

13. Nabywca przejmuje nieruchomość w stanie istniejącym.

14. Niezależnie od podanych powyżej informacji oferent odpowiada za samodzielne zapoznanie się ze stanem prawnym i faktycznym lokalu.

15. Lokal składa się z 1 pokoju i kuchni (poddasze). Do lokalu przynależy piwnica o pow. 12,35 m².

16. I przetarg odbył się w dniu 12.11.2025 r., jednak zakończył się wynikiem negatywnym.

Owczarnia Hochbergów kusi klimatem i pięknymi panoramami

Adrianna Szurman
Rybница Leśna

Owczarnia Hochbergów to punkt na zboczu Waligóry w Rybnicy Leśnej, gdzie zachowały się ruiny letniej rezydencji Hochbergów. Warto tam zajrzeć.

Na zboczu Waligóry w Górach Suchych znajdowały się dwa budynki, oddalone od siebie o około 100 metrów. Jednym z nich był pałacyk, który powstał na początku XX wieku, jeszcze przed I wojną światową, na życzenie księżnej Daisy. Chciała tam zamieszkać w związku z separacją z Hansem Heinrichem XV. Letnia Siedziba Hochbergów już nie istnieje.

- Księżna zleciła brytyjskiej firmie wykonanie projektu domu. Plany architektoniczne sporządził Otto Böppler z Frankfurtu nad Menem. Zgodnie z instrukcją klientki, powstał dom szachulcowy o skomplikowanych, przenikających się bryłach, kryty gontem. Jego budowę prowadził mistrz murarski i ciesielski w jednej osobie A. Grosser - opisuje Mieroszowski Centrum Kultury.

Do dzisiaj zachowały się ruiny gospodarczej, górnego części obiektu, a miejsce nazywane jest Owczarnią Hochbergów. Aby zobaczyć atrakcję, trzeba udać się w liczącą 2 km trasę. Początek to Przełęcz Trzech Dolin. Wybieramy szlak niebieski i idziemy do Rozdroża pod Waligórą. Następnie należy kierować się żółtym szlakiem rowerowym Strefy MTB Sudety (około 45 minut spokojnego marszu). Zaawansowani turyści mogą wybrać znacznie krótszą trasę do ruin - ale jest ona trudniejsza. Wiedzie tam

żółty szlak przez szczyt Waligóry. Trasa ma około 1 km długości. Przejście zajmuje około 30 minut.

Przed laty na Waligórze (936 m n.p.m.) istniała drewniana wieża widokowa, ale popadła w ruinę i została rozebrana. Dziś nie ma punktu widokowego na szczycie, za to w pełni zastępuje go Owczarnia Hochbergów. Roztacza się stąd spektakularny widok na Góry Sowie i część Suchych. Waligóra należy do Korony Gór Polski. A po wyprawie warto zajrzeć do schroniska Andrzejówka.©©

FOT. ADRIANNA SZURMAN

Z Waligóry zobaczymy Góry Sowie i część Gór Suchych.

KOLEJ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA CHCE W CIĄGU TRZECH LAT WYREMONTOWAĆ OKOŁO 200 KM TOROWISK

Pociągi ważne dla mieszkańców i turystów

Konrad Bałajewicz
region

Kolej wraca na Dolny Śląsk. Wiemy, które linie czeka w najbliższym czasie rewitalizacja i otwarcie. To będzie prawdziwa rewolucja!

Dolny Śląsk jest drugim co do wielkości zarządcą infrastruktury kolejowej w Polsce. Samorząd województwa przejął już 368 km linii kolejowych i ma ambitny plan, aby w trakcie trzech lat wyremontować łącznie około 200 km torowisk.

Za zarządzanie infrastrukturą kolejową w naszym województwie odpowiada m.in. Dolnośląska Służba Dróg i Kolei, podlegająca pod Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. To drugi co do wielkości zarządcą torowisk w Polsce, po PKP PLK. Pod jurysdykcją DSDiK jest 368 km linii kolejowych, z czego do tej pory wyremontowanych zostało 78 km torów.

Ostatnia z wyremontowanych to trasa, prowadząca z

Jeleniej Góry do Karpacza. Została otwarta w czerwcu tego roku i okazała się natychmiastowym hitem. W trzy miesiące po otwarciu 150 tys. pasażerów dojechało do kurortu i podnóża Śnieżki. Na tym plany rewitalizacji torowisk w DSDiK się nie kończą.

- Realizujemy pionierski w skali kraju program rewitalizacji nieczynnych linii kolejowych i przywracamy na nich połączenia pasażerskie. Chcemy, aby Dolnoślązacy każdego dnia mieli wygodny dostęp do kolei i mogli codziennie korzystać z pociągów Kolei Dolnośląskich. Naszym celem jest skuteczna walka z wykluczeniem komunikacyjnym mieszkańców regionu - mówi Paweł Gancarz, marszałek województwa dolnośląskiego.

W realizacji jest linia kolejowa Przemków - Chocianów. Prace budowlane trwają, a ich zakończenie planowane jest na koniec 2027 roku. Roboty odbywają się także na linii Kłodzko - Stronie Śląskie przez Łądek-Zdrój. To jedna z naj-

FOT. ANETA KOLESINSKA

Kolej na Dolnym Śląsku przeżywa prawdziwy renesans. Praktycznie co roku są tu otwierane nowe linie.

ważniejszych inwestycji w Kotlinie Kłodzkiej. Po jej otwarciu Urząd Marszałkowski spodziewa się sukcesu podobnego do tego w Karpaczu. Stronie Śląskie jest w niedalekiej odległości od resortu Czarna Góra i terenów atrakcyjnych turystycznie. Turyści przyjeżdżają tu przez cały rok.

- Bardzo ważna jest dla nas odbudowa połączenia kolejowego do Łądko-Zdroju i Stronia Śląskiego. To strategiczna inwestycja w infrastrukturę transportową na Ziemi Kłodzkiej. Od ponad dwóch lat działa tam z powodzeniem zastępcza komunikacja autobusowa Kolei Dolnośląskich. Za około dwa

lata, już po rewitalizacji tej trasy, pociągi Kolei Dolnośląskich będą dla mieszkańców i turystów ogromnym ułatwieniem w wygodnym dojeździe do uzdrowiska w Łądku-Zdroju oraz do Stronia Śląskiego - dodaje Paweł Gancarz.

Umowa na rewitalizację linii nr 322 z Kłodzka do Stronia Śląskiego na odcinku zarządzanym przez DSDiK została podpisana w sierpniu 2025. Wykonawcą remontu jest firma PORR, która ma dwa lata na zakończenie prac. Oddanie tej linii do użytku przewidziano na trzeci kwartał 2027 roku. Aby uruchomić przewozy na całej linii, swój remont powinny wykonać Polskie Linie Kolejowe S. A. na odcinku Krosnowice - Ołdrzychowice Kłodzkie.

Kolejna umowa, tym razem na wydłużenie linii z Bielawy Zachodniej do Srebrnej Góry, została podpisana w maju tego roku. Jedną z najbardziej oczekiwanych reaktywacji w regionie planowo zakończy się na przełomie 2026 i 2027 roku.

Realizowany jest również remont linii kolejowej numer 319 na trasie Łagiewniki - Strzelin. Według planów, zostanie oddana do użytku w 2026 roku. Linia ma być przejezdna dla ruchu towarowego i stanowić alternatywę dla ciągu magistrali Wrocław - Kłodzko - Czechy, na odcinku Strzelin - Kamieniec Ząbkowicki.

- Mocno inwestujemy w kolej, a Dolny Śląsk stał się centrum kolejowej rewolucji. Dzięki odbudowie tras kolejowych pociągi wróciły już do Karpacza, Mysłakowic, Świeradowa Zdroju, Mirska, Bielawy i Chocianowa. W niedalekiej przyszłości znów pojadą także między innymi do Lwówka Śląskiego i Srebrnej Góry. Dzięki odbudowie nieczynnych linii i dynamicznemu rozwojowi naszego samorządowego przewoźnika, Kolei Dolnośląskich, przywróciliśmy połączenia dla ponad 200 tysięcy Dolnoślązaków - mówi Michał Rado, wice-marszałek województwa dolnośląskiego.

© P

REKLAMA

0111442904

100 LAT
HYDROPOLIS

ODWIEDŹ JEDYNE W POLSCE CENTRUM WIEDZY O WODZIE

MAMY NOWĄ PRZESTRZEŃ DLA ZWIEDZAJĄCYCH

KOTŁOWNIA WSCHODNIA PRZY ZABYTKOWEJ WIEŻY CIŚNIEŃ.

Wrocław
ul. Na Grobli 17
hydropolis.pl

Miał „kolekcjonerską” pasję. Posiedzi za nią

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Nawet 5 lat może spędzić za kratkami 41-latek z Wałbrzyska, który kradł karty kolekcjonerskie. Właśnie wpadł w ręce policjantów.

Pojedyncze karty nie mają dużej wartości, ale mężczyzna kradł je w trzech drogeriach przez dłuższy czas i uzbierało się tego sporo.

Policjanci kryminalni z drugiego komisariatu w Wałbrzychu ustalili, że 41-latek w okresie od 13 października do 3 grudnia zeszłego roku aż trzykrotnie wychodził z trzech drogerii pewnej firmy przy ulicach Słowackiego, Wieniawskiego i Broniewskiego

w Wałbrzychu z kartami kolekcjonerskimi. Oczywiście nie płacąc za nie. Skradziony towar miał łączną wartość 1.060 złotych.

- Zgromadzony materiał dowodowy pozwolił funkcjonariuszom na postawienie wałbrzyszaninowi zarzutu kradzieży sklepowych w krótkich odstępach czasu. Teraz 41-latek może trafić za kraty więzienia nawet na pięć lat. O losie podejrzanego zadecyduje sąd. Mundurowi odzyskali skradzione przedmioty, a na poczet przyszłych kar zabezpieczyli gotówkę, należącą do sprawcy kradzieży w kwocie tysiąca złotych - informują w wałbrzyskiej policji.

Nie lepiej było w drogeriach tylko powdychać zapachy?©

Podzamcze będzie miało nową szkołę. Tyle, że już bez basenu

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

W połowie 2028 roku będzie już supernowoczesna szkoła na Podzamczu w Wałbrzychu. Trochę szkoda, że bez basenu.

Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, to za trochę ponad 2,5 roku budynek Publicznej Szkoły Podstawowej nr 21 przy ul. Grodzkiej w Wałbrzychu zniknie z powierzchni ziemi. 5 grudnia podpisano umowę z firmą Budimex, która w ciągu 30 miesięcy ma wybudować w bezpośrednim sąsiedztwie nową szkołę - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6. Wtedy stary obiekt zostanie wyburzony.

- To historyczny moment. Budowa tej szkoły w dzielnicy Podzamcze jest jedną z największych inwestycji, realizowanych w Wałbrzychu w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat - mówił Roman Szelemej, prezydent Wałbrzyska podczas podpisywania umowy.

Koszt inwestycji to prawie 63 mln złotych. W mieście już od kilkunastu lat rozmawiano o tym, że szkoła nr 21, kiedyś największa w Wałbrzychu i jedna z największych w Polsce (uczyło się tu około 2 tysięcy dzieci) jest w takim stanie, że musi być wyremontowana lub zbudowana na nowo. Okazało

Ze starego budynku SP nr 21 nie da się już zrobić nowoczesnej szkoły. Musi powstać nowy.

się, że trzeba budować, bo z tego budynku nie da się już zrobić nowoczesnej szkoły. Udało się pozyskać pieniądze ze środków europejskich - Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, przeznaczone dla ośrodków pogórnich. Miasto wniesie 15 procent wkładu.

Wykonawcą nowego obiektu będzie Budimex. W Wałbrzychu wybudował zachodnią obwodnicę i prowadzi prace na ul. Beethovena.

- Niby dobrze, ale trochę szkoda. Chodziłam do tej szkoły i chodzi moje dziecko. Były tu fajne sale gimnastyczne i kryty basen. Z basenu korzystali nie tylko uczniowie, ale też wszyscy mieszkańcy. Teraz tego nie będzie - mówi wałbrzyszanka, pani Grażyna.

Rzeczywiście, nowa szkoła ma być mniejsza - na tysiąc uczniów i oddziały przedszkolne. Nie będzie miała basenu.

- Dwie duże sale gimnastyczne były niedawno remontowane i staną się częścią nowej szkoły. Basen ulegnie rozebra-

niu. Ale realia są takie, jakie są. Basen był budowany dla szkoły z dwoma tysiącami uczniów. Obecnie mamy w mieście dwa baseny, w Aqua Zdroju i Zespole Szkół przy ul. Sokołowskiego. Dzisiaj koncentrujemy się na gigantycznej inwestycji, która ma wartość 63 milionów złotych - wyjaśniał prezydent Szelemej.

Dodał, że nowa szkoła będzie praktycznie pasywna energetycznie. Będzie pochłaniała tak mało energii, że stanie się neutralna dla otoczenia. Bardzo nowoczesna, wyjątkowa w skali kraju, a nawet Europy.©

REKLAMA 0011448276

GKR.6722.1.2023

Czarny Bór, dnia 8 grudnia 2025r.

OBWIESZCZENIE – OGŁOSZENIE

Wójta Gminy Czarny Bór

o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór dla obszaru nr 4 w granicy ewidencyjnej obrębu Czarny Bór

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) w związku z art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), oraz uchwały Rady Gminy Czarny Bór Nr LIII/276/2022 z dnia 31 maja 2022 roku, **w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór dla obszaru nr 4 w granicy ewidencyjnej obrębu Czarny Bór** zawiadamiam o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w zakresie przyjętych zmian po pierwszym wyłożeniu, w dniach **od 23 grudnia 2025 r. do 12 stycznia 2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Czarny Bór, ul. Główna 18, 58-379 Czarny Bór, w godzinach pracy Urzędu. Projekt dokumentu udostępniony będzie również na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej <http://bip.czarny-bor.pl/>.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **8 stycznia 2025 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Czarny Bór, w pokoju nr 5, o godz. **12:00**.

Jednocześnie informuję, że w terminie przewidzianym powyżej na wyłożenie ww. projektu planu istnieje możliwość składania uwag i wniosków na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Zgodnie z art. 18 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 54 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, każdy, kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi należy składać na piśmie, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres poczty elektronicznej: biuro.podawcze@czarny-bor.pl. Uwagi i wnioski należy składać na piśmie do Wójty Gminy Czarny Bór na adres Urzędu Gminy Czarny Bór, ul. Główna 18, 58-379 Czarny Bór, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **26 stycznia 2026 r.**

Organem rozpatrującym uwagi i wnioski jest Wójt Gminy Czarny Bór.

Ruiny nie tylko romantyczne, ale też gościnne

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Stary Książ w Wałbrzychu to idealny cel idealny na późnojesienny spacer. Można wziąć kielbaski i herbatę do termosu, bo jest gdzie rozpalic ognisko.

U schyłku kalendarzowej jesieni warto wybrać się na krótki spacer. Idealne miejsce to ruiny zamku Stary Książ w Wałbrzychu. Znajdziecie tu przyjemne ścieżki, piękne widoki i miejsce na rozpalenie ogniska. Zabierzcie ciepłą herbatę i kielbaski!

Nic tak nie poprawia humoru, jak ruch na świeżym powietrzu. Pogoda nie jest może wymarzona, ale też nie najgorsza, biorąc pod uwagę porę roku. Warto wziąć kurtkę przeciwdeszczową (może lekko pokropić), porządne buty i wybrać się na spacer. Najlepiej leśnymi ścieżkami.

Zamek Stary Książ w Wałbrzychu jest idealnym celem na jesienny spacer. Roztaczają się z niego piękne widoki!

Wałbrzyszanie znają uiny zamku Stary Książ od pokoleń. Chętnie spacerują tutaj w czasie weekendów i palą ogniska. To popularne miejsce wycieczek.

Według źródeł historycznych, ruiny zamku Stary Książ zbudowano w 1779 roku na murach dawnego zamku piastowskiego Bolka I. Znajdują się

na wzgórzu nad przełomem Pełcnicy w południowo-wschodniej części Książańskiego Parku Krajobrazowego. Każdy, kto tu dotrze, może podziwiać cudowne widoki na zbocza i urwiska. To robi wrażenie.

Warto wspomnieć, że przed laty był tu okazały portal wejściowy z basztami i klima-

tyczną restauracją. Obiekt został spalony przez Armię Radziecką.

- Wizyta w obu Książach, czyli w Książu właściwym i romantycznych ruinach Starego Książa daje całościowy obraz ogromu i piękna założenia, jakim są przełomy Pełcnicy pod zamkiem. To wyjątkowej urody rezerwat przyrody. Obydwa zamki łączy malownicza trasa, historycznie zwana Dziką Promenadą, a dziś nazywana Ścieżką Hochbergów. Wiedzie wzdłuż Pełcnicy i po drodze do Starego Książa pozwala poznać najpiękniejsze elementy krajobrazu de facto nieznanego szerokim grupom turystów - zachęca Mateusz Mykytyszyn, rzecznik prasowy Zamku Książ.

Trasa nie jest skomplikowana. Dojdziemy tu spacerem od strony wałbrzyskiej dzielnicy Podzamcze czy Szczawienko albo nieco trudniejszą od strony Świebodzic.©

Wszyscy musimy być gotowi na kryzys

Adrianna Szurman
Wałbrzych

To sprawa życia i śmierci. Spotkanie na temat bezpieczeństwa z Anną Żabską, wojewodą dolnośląską daje do myślenia.

- Jeśli myślicie, że uciekniecie, to jesteście w błędzie. Żadne państwo nie jest w stanie przyjąć od razu potężnej fali uciekających przed wojną, 70 procent z 38 mln ludzi. Granice będą zamknięte, lotniska też, bankomaty nie zadziałają - takimi słowami wojewoda dolnośląska Anna Żabska zwróciła się do samorządowców i dyrektorów instytucji podczas spotkania w Wałbrzychu.

Wojna już trwa

Wojna hybrydowa trwa już dziś, a jej przejawem są ataki hakarskie, na infrastrukturę, podpalenia i uszkodzenia torów. Jeden z przykładów: służby zidentyfikowały 30 fałszywych kont, z których siano dezinformację na temat powodzi.

- W październiku mieliśmy dwa komunikaty, że jest zagrożenie ataku z powietrza. Na szczęście zostały odwołane. Ale służby musiały przejść na nasłuch radiowy, a to oznaczało, że przestrzeń nasza powietrzna została naruszona przez myśliwce rosyjskie, które miały w sobie ładunek. Wy o tym nie wiecie, ale wiemy my, służby kryzysowe mówiła wojewoda.

Codziennie na wschodniej granicy kilka tysięcy osób próbuje ją sforsować, są tam dowożeni przez reżim Łukaszenki. Prowokują nasze służby. Na zachodniej granicy są monitorowane próby utworzenia tras przetrwania nielegalnych migrantów ze wschodu.

Spotkanie z wojewodą zorganizowano w auli ANS w Wałbrzychu w ramach akcji Bezpieczny Dolny Śląsk.

Pieniądze na ochronę i obronę cywilną

Rząd przekazał w tym roku samorządom na zadania z zakresu ochrony ludności 5 mld zł. W przyszłym będą to już 34 mld zł.

Na Dolnym Śląsku tylko w tym roku mamy 357 mln zł, w przyszłym będzie 381 mln zł. Wałbrzych, jako drugie co do wielkości miasto na Dolnym Śląsku, otrzymał ponad 5,3 mln zł, a powiat wałbrzyski ponad 8,6 mln zł. Starosta ma 2 mln zł. Resztę poszczególne gminy, w zależności od liczby ludności i poziomu urbanizacji miast oraz wsi.

W ostatnich tygodniach 55 miejscowości na Dolnym Śląsku nie miało wody do picia. To są przykłady, z którymi trzeba sobie poradzić. Trzeba zacząć od siebie, nie patrzeć na służby. Trzeba być zabezpieczonym w domu.

- Jeśli wybuchnie wojna, panowie pójdą do wojska, a panie przejmą zadania obrony cywilnej. Sprawdźcie, kto zostanie u was, a kto pójdzie do wojska - apelowała wojewoda.

Jak zaznaczyła, w czasie wojny będą funkcjonowały miasta, uczelnie, zakłady, tylko w innym trybie. W Ukrainie nikt nie myślał, że Rosja będzie tak brutalna dla ludności cywilnej.

- Musimy być przygotowani, jeśli tak się stanie. Dostarczymy wszystkim mieszkańcom poradnik bezpieczeństwa i każdy powinien się z nim zapoznać. Musimy zbudować odporność społeczną. Plecak bezpieczeństwa jest po to, by choć na chwilę odzyskać panowanie nad sytuacją. Bo nie wiecie, kiedy wrócić do domu. I nie chodzi tylko o wojnę, ale, jak pokazał ostatni czas, o zagrożenie wybuchem gazu, powódź i inne sytuacje kryzysowe - mówiła. ©

Dzierżoniów oferuje niezwykłą atrakcję - wieżę ratusza z kapitałnymi panoramami

Elżbieta Węgrzyn
Dzierżoniów

Z tej wieży widać panoramę Gór Sowich i dolnośląskie trójmiasto. Słowem: Dzierżoniów i okolica z lotu ptaka.

U podnóża Gór Sowich, w Kotlinie Dzierżoniowskiej leży istniejące od średniowiecza miasto. A w sercu jego historycznej zabudowy stoi ratusz. Z tarasu widokowego na jego wieży można podziwiać okoliczne wzgórza, ale też zobaczyć urokliwy centrum Dzierżoniowa.

Wieża ratusza zaprasza

Wieża ma 47 m wysokości. Od XIV wieku pełniła różne role. Dziś jest atrakcją turystyczną i widokową. Dawniej na miejscu ratusza mógł stać zamek książęcy, który później przebudowano w miejski ratusz. Pewne jest, że obiekt zachował gotyckie relikty.

Od 2024 roku opiekę nad wieżą ratuszową sprawuje Muzeum Miejskie Dzierżoniowa. Dostęp do niej prowadzi przez żelazną bramę bezpośrednią z rynku.

Z tarasu widokowego można podziwiać piękno okolicznych wzgórz, ale też zobaczyć centrum Dzierżoniowa.

Wieża ratuszowa z platformą widokową jest udostępniana od wtorku do niedzieli. Od lutego do grudnia od godz. 10.00 do 14.00. W marcu i wrześniu do 15.00, w kwietniu i maju do 16.00, a latem do 17.00. Bilet indywidualny kosztuje 5 zł, a grupowy 50 zł.

W punkcie, prowadzonym przez MMD można zakupić lokalne pamiątki i zapytać o inne atrakcje. Po drodze na wieżę i jej punkt widokowy można oglądać sporo ciekawostek jak: widokówki i zdjęcia dawnego Dzierżoniowa, mechanizm zabawkowego zegara wieży oraz -

za dodatkową opłatą - warsztat menniczny, który jest rekonstrukcją XIV-wiecznej mennicy miejskiej.

Co widać z wieży?

Patrzący z wieży na południe zobaczą Góry Sowie z ich najwyższym szczytem Wielką Sową (1015 m n.p.m.) i charakterystyczną wieżę widokową. U stóp gór leżą Bielawa i Pieszyce - miejscowości znane z turystyki górskiej, stanowiące z Dzierżoniowem swoiste dolnośląskie trójmiasto.

Południowy zachód to Góry Wałbrzyskie i nawet Karkonosze. Przy dużej przejrzystości powietrza można dostrzec Śnieżkę (1603 m n.p.m.).

Na zachód i północny zachód wyróżnia się Świdnica ze swoją imponującą katedrą.

Na północ rozciąga się widok na fałstę Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie oraz Piławę Górna i Dolną, a także wsie, rozsiane wzdłuż dolin.

Północny wschód to widok na Masyw Ślęży (718 m n.p.m.), Na wschód widoczna jest nizinia Niemcza i dalej Nizina Śląska. ©

Autobus zapalił się w czasie jazdy

Aneta Kolesińska
powiat kamiennogórski

Dziewiątego grudnia na drodze wojewódzkiej nr 367 doszło do pożaru autobusu. Pojazd stanął w ogniu, który szybko się rozprzestrzenił.

Zgłoszenie na numer alarmowy do straży pożarnej w Kamiennogórze wpłynęło około godz. 11.30. Do pożaru autobusu doszło w okolicy Pisarzowic (powiat kamiennogórski) na drodze wojewódzkiej numer 367, na trasie Kamienna Góra - Ogorzelec.

Ze wstępnych ustaleń służb wynika, że doszło do samozapłonu silnika autobusu kamiennogórskiego przewoźnika. Pojazd stanął w ogniu, a z wnętrza szybko zaczął się wydobywać dym. W pojeździe znajdował się kierowca oraz jedna pasażerka. Na szczęście oboje zdążyli opuścić pojazd przed przyjazdem służb ratunkowych.

- Na miejscu pracowały cztery jednostki straży pożarnej i jeden samochód operacyjny. W czasie akcji droga w kierunku Pisarzowic była

Z pojazdu buchały języki ognia i kłęby czarnego dymu.

przejezdna jedynie dla samochodów osobowych. Pojazdy ciężarowe musiały czekać na odblokowanie pasa ruchu - przekazała nam młodsza aspirant Katarzyna Trzepak z KPP w Kamiennogórze.

Korek na tym odcinku osiągnął długość aż 54 kilometrów. Wiele postronnych obserwatorów było zdumionych skalą pożaru, gdyż bardzo rzadko zdarza się, by silnik autobusu zapalił się w trakcie eksploatacji. Pojazd po ugaszeniu został odholowany i już raczej nie będzie się nadawał do użytku. ©

REKLAMA

0011440347

GRUNTY ROLNE NA SPRZEDAŻ (Dolnośląskie, okolice Kłodzka)

Syndyk masy upadłości Dariusza Wali ogłasza sprzedaż z wolnej ręki gruntów rolnych i nieruchomości siedliskowej: SW1K/00049861/7 (4,6000 ha - 288.000 zł), SW1K/00026836/6 (4,7700 ha - 270.000 zł), SW1K/00087516/2 (3,4200 ha - 161.000 zł), SW1K/00094416/3 (12,5423 ha - 592.000 zł), SW1K/00096287/3 - udział 1/6 (1,3918 ha - 8.000 zł), SW1K/00096370/2 (12,2033 ha - 652.000 zł), SW1K/00096567/0 (39,8100 ha - 1.879.000 zł), SW1K/00068912/9 (3,8500 ha - 182.000 zł), SW1K/00049860/0 (4,5800 ha - 251.000 zł), SW1K/00066084/1 (1,4200 ha - 67.000 zł), SW1K/00066083/4 (5,9600 ha - 281.000 zł), SW1K/00063905/2 (4,5700 ha - 216.000 zł), SW1K/00026199/8 (2,4244 ha - 114.000 zł), SW1K/00021089/9 (2,3832 ha - 112.000 zł), SW2K/00008955/1 (7,0361 ha - 332.000 zł), oraz siedlisko SW1K/00044769/7 (0,5903 ha - 1.321.000 zł).

Podane ceny są cenami netto. Sprzedaż będzie opodatkowana podatkiem od towarów i usług wg obowiązującej stawki (o ile występuje bądź występować będzie)

Oferty należy składać do **13.01.2026 r.** na adres: Kancelaria Syndyka, skrytka pocztowa 102, 53-350 Wrocław 15. Liczy się data wpływu.

Otwarcie ofert nastąpi **15.01.2026 r. o godz. 10:00** w Kłodzku, ul. Korczaka 51.

W sprawie pełnych warunków sprzedaży bądź udostępnienia operatów szacunkowych prosimy o kontakt: **662 373 882, 510 171 298**, bądź kancelaria@syndycy.eu (w temacie maila prosimy o podanie: „Grunty rolne Dariusza Wali”)

Śmiertlenie pobity wałbrzyszanin. Zginął, chociaż był tylko świadkiem

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Młody mężczyzna, pobity na Piaskowej Górze w Wałbrzychu zmarł w szpitalu. Wszystko nagrała kamera.

Dramat rozegrał się w nocy z 1 na 2 listopada przed Klubem Muzycznym na Piaskowej Górze w Wałbrzychu. Pobity mężczyzna był przypadkowym świadkiem bójki innych mężczyzn. Stał z boku i nie wdawał

się w awanturę. Wtedy znie-nacka podbiegł do niego mężczyzna i uderzył go. Następnie pojawił się drugi i także zadał cios w głowę. Mężczyzna przewrócił się i uderzył głową w murek. Zmarł w szpitalu. Zdarzenie zostało zarejestrowane przez monitoring. Pierwszy z napastników odpowie za udział w pobiciu, za co grozi mu od 3 miesięcy do 5 lat więzienia. Drugi może otrzymać wyrok od 2 do 15 lat więzienia.©©

REKLAMA

0011450003

BURMISTRZ JAWORZYNY ŚLĄSKIEJ
Ogłasza
III rokowania nieograniczone po dwóch negatywnych przetargach na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej

- Pastuchów
Działka nr 221/2 o pow. 0,1500 ha
Cena wywoławcza: **98 350,00 zł**
Godz. przeprowadzenia rokowań -10⁰⁰
Księga wieczysta Nr SW1S/00020949/6
Nieruchomość objęta rokowaniami zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego znajduje się na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej.
Nieruchomość wolna jest od wszelkich obciążeń i roszczeń osób trzecich.

- Piotrowice Świdnickie
Działka nr 1158 o pow. 0,0907 ha
Cena wywoławcza: **98 467,00 zł**
Godz. przeprowadzenia rokowań -10³⁰
Księga wieczysta Nr SW1S/00020188/3
Nieruchomość objęta rokowaniami zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego znajduje się na terenie zabudowy mieszanej - mieszkaniowej oraz usługowo - gospodarczej.
Na działkę zawarta jest umowa dzierżawy. Sprzedaż następuje łącznie z zawartą umową dzierżawy, która została wypowiedziana. Termin wypowiedzenia upływa z dniem 28.02.2026 r. Nieruchomość wolna jest od wszelkich innych obciążeń i roszczeń osób trzecich.

Do wartości działki uzyskanej w wyniku rokowań zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23%.

Rokowania odbędą się w dniu 16.01.2026 r. w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej ul. Powstańców 3 pokój nr 3.

Warunkiem przystąpienia do rokowań jest wpłacenie zaliczki w pieniądzu wysokości 10% ceny wywoławczej, w terminie do **12.01.2026 r.** na konto Urzędu Miejskiego w Jaworzynie Śląskiej PKO BANK POLSKA 81 1020 5226 0000 6102 0727 7645 oraz złożenie w zamkniętych zanonimizowanych kopertach do dnia **12.01.2026 r.** w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej ul. Powstańców 3 do godz. 15³⁰ pisemnego zgłoszenia uczestnictwa w rokowaniach.

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz rokowań zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Jaworzyna Śląska ul. Powstańców 3.

Ogłoszenia o rokowaniach dostępne są również na stronie internetowej pod adresem: www.bip.jaworzyna.net (w zakładce **Sprzedaż nieruchomości**). Dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej ul. Powstańców 3, pok. nr 109 - I piętro, pod nr telefonu: 74 84-89-236 w godzinach pracy Urzędu.

Jaworzyna Śląska, dnia 10.12.2025 r.

REKLAMA

0011450000

INFORMACJA
BURMISTRZ JAWORZYNY ŚLĄSKIEJ
informuje o wywieszeniu na tablicy ogłoszeń
Urzędu Miejskiego Jaworzyna Śląska ul. Powstańców 3
nw. wykazów:

- Nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako część działki nr 696 o pow. 0,2500 ha, położonej w Jaworzynie Śląskiej przeznaczonej do oddania w dzierżawę zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Nr 182/B/25 z dnia 9.12.2025 r.
- Nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka 104/6 o pow. 0,07 ha położonej w Witkowie przeznaczonej do oddania w dzierżawę w trybie przetargowym zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Nr 183/B/25 z dnia 9.12.2025 r.

Wykaz wywiesza się na tablicy ogłoszeń na okres 21 dni licząc od dnia podpisania zarządzenia przez Burmistrza Jaworzyny Śląskiej.

Szczegółowe informacje zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Jaworzynie Śląskiej oraz stronie internetowej bip.jaworzyna.net.

KRÓTKO

POWIAT WAŁBRZYSKI Osobówka nie dała pierwszeństwa

Na skrzyżowaniu pomiędzy Czarnym Borem, Jabłowem a Boguszowem-Gorcami zdarzyły się samochód osobowy i ciężarówka. - 69-letni wałbrzyszanin, kierujący samochodem osobowym, wyjeżdżając z drogi podporządkowanej od strony Jabłowa nie udzielił pierwszeństwa przejazdu ciężarówce, prowadzonej przez 42-latkę i jadącej główną drogą - informują w wałbrzyskiej policji. Na szczęście w wyniku zdarzenia nikomu nic poważnego się nie stało. Policjanci zatrzymali tylko dowód rejestracyjny mocno uszkodzonej osobówki, a sprawcę kolizji ukarali mandatem w wysokości 1,5 tys. zł i 10 punktami karnymi. PG

WAŁBRZYZH Wjechała na czerwonym świetle

Na Placu Grunwaldzkim w Wałbrzychu doszło do zdarzenia dwóch samochodów osobowych. Na miejscu zjawiała się straż pożarna, policja i pogotowie ratunkowe. Wyglądało to groźnie, ale na szczęście nikomu nic poważnego się nie stało. Jeden z samochodów był prowadzony przez wałbrzyszanek, drugi przez mieszkankę Boguszu-Gorców. Policjanci ustalili, że pierwsza z kobiet wjechała na skrzyżowanie od strony centrum miasta pomimo czerwonego światła na sygnalizatorze. Sprawcy dostała mandat w wysokości 2 tys. zł i 15 punktów karnych. Mundurowi zatrzymali dowody rejestracyjne obydwu aut za pokolizyjne uszkodzenia. Zniszczone zostały też przydrożne barierki. PG

GŁUSZYCA GÓRNA Wtargnęły wprost pod samochód

W Głuszyca Górnej 34-latka wraz z ośmioletnią córką nie zauważyły jadącego od strony Kłodzka samochodu osobowego i wtargnęły na jezdnię wprost pod pojazd, kierowany przez 69-latkę. Obydwu poszkodowanym została udzielona pomoc medyczna. Na szczęście doznały tylko niegroźnych obrażeń. Mundurowi ustalili, że uczestniczki zdarzenia były trzeźwe. PG

14 i 15 lipca tego roku o gorszących wydarzeniach w Wałbrzychu mówiła cała Polska.

NA WOKANDZIE BEZPODSTAWNY ATAK NA CUDZOZIEMCA

Dwaj agresorzy staną przed sądem

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Jest akt oskarżenia w sprawie ataku na Paragwajczyka na Szczawienku w Wałbrzychu. Sprawdzamy, co ustaliła prokuratura.

Sprawa dotyczy wydarzeń z 14 i 15 lipca w Wałbrzychu, które zbulwersowały opinię publiczną w mieście i odbiły się szerokim echem w całej Polsce. W Wałbrzychu został wówczas pobity obywatel Paragwaju, a przed byłym domem dziecka, gdzie mieszkał, zebrał się tłum zaniepokojonych wałbrzyszan.

Sądzi, że nagrywa dzieci
Wszystko działo się w czasie, kiedy trwała gorąca debata publiczna na temat nielegalnej migracji, a na granicach państwa pojawiały się patrole mieszkańców. Wałbrzyskanie byli przekonani, że mężczyzna filmuje dzieci na placu zabaw, co zgłoszono policji. Policja podjęła działania. Pałdy zarzuty, że zanim mężczyzna dobrowolnie przekazał te-

lefon służbom, filmował dzieci, bawiące się na placu zabaw, a przed interwencją służb skasował nagrania. W toku śledztwa ustalono, że mężczyzna od grudnia 2024 roku leganie przebywa i pracuje w Polsce. Urządzenie zostało też zabezpieczone do sprawy.

Dwie osoby z aktem oskarżenia
- W toku tego postępowania ustaliliśmy, że mężczyzna nie nagrywał dzieci. Ale także, że zdarzenie nie było atakiem na tle narodowościowym. W tej sprawie dwie osoby zostały objęte aktem oskarżenia, który skierowaliśmy do sądu - mówi nam Tomasz Bujwid, zastępca Prokuratora Rejonowego w Wałbrzychu. 40-latek z Paragwaju trafił do szpitala. Na szczęście nic po-

Dwóm mężczyznom zarzuca się naruszenie nietykalności osobistej 40-latka i spowodowanie u niego lekkiego uszczerbku na zdrowiu.

ważnego mu się nie stało. Dwaj sprawcy, 22 i 26-latek, zostali zatrzymani. Starszy odpowie za spowodowanie lekkiego uszczerbku na zdrowiu mężczyzny. Drugi, młodszy, który go szarpał, za naruszenie nietykalności osobistej mężczyzny. - W naszym mieście i powiecie nie ma problemu z przestępczością obcokrajowców, z nielegalnymi migrantami. Na 1.800 przestępstw dokonanych w pierwszym półroczu tego roku tylko 18 zostało popełnionych przez obywateli innych państw. Jest bezpiecznie i apelujemy o zachowanie spokoju - tłumaczył tuż po zdarzeniu Marcin Świeży, oficer prasowy wałbrzyskiej policji. Pobicie na tle narodowościowym to przestępstwo z nienawiści, które łączy w sobie agresję fizyczną (pobicie) z motywacją, opartą na uprzedzeniach narodowościowych, etnicznych lub rasowych. Jest surowiej karane niż zwykłe pobicie i może być rozpatrywane w ramach artykułów Kodeksu Karnego. Za to przestępstwo grozi do trzech lat pozbawienia wolności.©©

FOT. RUCH NARODOWY W WAŁBRZYZCHU

Wiecie, co to jest sudoku? Jeśli nie, zapytajcie naszych młodych mistrzów!

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Mieliśmy Mistrzostwa Sudoku Aglomeracji Wałbrzyskiej. W konkursie wzięło udział 250 uczniów. To same tegie głowy!

250 dzieci zmagало się z sudoku. To najlepsi z najlepszych, którzy pokonali kolegów i koleżanki podczas szkolnych eliminacji.

To już szósta edycja współzawodnictwa

Mistrzostwa organizują każdego roku Sudeckie Liceum Ogólnokształcące i Szkoła Podstawowa Młody Kopernik przy ul. Westerplatte w Wałbrzychu. Odzew jest niesamowity. Szkoły podstawowe i średnie z Wałbrzycha oraz powiatów świdnickiego, kamiennogórskiego, jaworskiego i wałbrzyskiego wysłały blisko 250 uczniów, którzy wcześniej przeszli eliminacje szkolne i walczyły o wygraną w poszczególnych kategoriach wiekowych.

Mierzyły się w trzech rundach po 45 minut. Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród nastąpiło później w Akademii Nauk Stosowanych im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu.

Zadania opracował Piotr Gdowski - medalista mistrzostw świata juniorów i wicemistrz

Udział w mistrzostwach brali głównie uczniowie szkół podstawowych oraz średnich.

Polski, pochodzący z Wrocławia, a obecnie informatyk, mieszkający w Krakowie.

- Całym sercem wspieram wszystkie inicjatywy sudokowe na Dolnym Śląsku. Jestem autorem zadań nie tylko dla Aglomeracji Wałbrzyskiej, ale także na mistrzostwa Dolnego Śląska. Wspieram i pomagam organizować mistrzostwa Polski. Wszystko zaczęło się od mojego dziadka. Pokazał mi, jak to robić.

Miałem wtedy dziewięć lat. No i zaskoczyłem. Później wziął mnie pod skrzydła Sławek Wójcik, nauczyciel z Wrocławia, który rozwinął mój talent - wspomina pan Grzegorz, dziś także współautor książek z łamigłówkami sudoku.

Jednym z uczestników konkursu był Wiktor z II Liceum Ogólnokształcącego w Wałbrzychu. Zaznacza, że rozwiązuje sudoku od siódmego roku życia.

- Zaraził mnie mój korepetytor, pan Dariusz Frąszczak. Dziś organizuje te zawody, a ja zwyciężałem trzy razy w kategoriach dla szkół podstawowych. Dziś też chciałbym wygrać, ale już w kategorii szkół średnich - powiedział nam.

Dariusz Frąszczak, nauczyciel matematyki w Młodym Koperniku i Liceum Sudeckim, uczestnik mistrzostw Polski i mistrz Dolnego Śląska w su-

doku jest pomysłodawcą tej imprezy. Zaznacza, że jak ktoś załapie bakcylię, zrozumie, o co w niej chodzi i zacznie zauważać relacje między liczbami oraz związki między układami, to czuje się, jakby odkrywał tajemnicę.

- I to się podoba. Wtedy taka osoba chce więcej. Często jest tak, że dzieci przychodzą z rodzicami, a ci pytają: panie Darku, skąd on wie, jaką ma tu wpisać cyfrę, bo ja nie rozumiem, co on do mnie mówi... Dziecko po prostu nie potrafi wytłumaczyć, ale doskonale wie, jaka powinna być liczba. Niektórzy robią ogromne postępy. Mamy dzieci, które zaczynały od zera, a startują w eliminacjach do mistrzostw Polski seniorów - opowiadał.

Sudoku odrywa dzieci od komórek

- Ja prowadzę w szkole szachy i sudoku. To pomaga w matematyce, logicznie kształtuje, dzieci szybciej i sprawniej liczą - wyliczał Przemysław Chomiak ze Szkoły Podstawowej w Jedlinie-Zdroju. Jego 13-letnia córka też brała udział w konkursie.

Nadzieja Homenda, nauczycielka ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Świebodzicach podkreślała, że w szkole jest wielu finalistów sudoku. Jeżdżą nie tylko na zawody do Wałbrzycha, ale także

do Świdnicy, gdzie uczniowie wywalczyli wicemistrzostwo.

- Brali też udział w mistrzostwach Dolnego Śląska, gdzie rywalizowało ze sobą 8 tysięcy uczniów. Mamy 10 finalistów. Dzieci najczęściej zarażają się pasją od rodziców, a kiedy usłyszą w szkole, że są konkursy i można wziąć w nich udział, to chętnie się zgłaszają. A jak już raz pójdzie dobrze, to później znowu się zgłaszają. Na szkolne rozgrywki przychodzi aż 100 osób - podkreślała.

Matematyczka zaznaczyła, że sudoku uczy skupienia uwagi i koncentracji. To ogromna wartość, bo dzieci są przebodźcowane. Uczy też wytrwałości i logicznego myślenia.

Jak zapewnił Dariusz Frąszczak, satysfakcja z udziału i wygranej jest duża, ale liczą się też nagrody. Naprawdę wartościowe. To elektryczne hulajnogi, rzutniki na ścianę, laptopy i smartwache. Najlepsza szkoła otrzyma dodatkowo voucher na 1 tys. zł.

Jak zapewniali organizatorzy, sudoku jest jedną z najpopularniejszych gier logicznych wszech czasów. Polega na wypełnianiu siatki 9x9 liczbami - tak, aby każdy wiersz, każda kolumna i sekcja 3x3 zawierały wszystkie cyfry od 1 do 9. Jest logiczną łamigłówką, grą ćwiczącą mózg.©©

Wspólna akcja wałbrzyskiego Schroniska dla Zwierząt i Aqua-Zdroju

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Beethoven i inne psy z Wałbrzycha szukają domu. Jeśli je weźmiecie, dostaniecie prezenty od Aqua-Zdroju. A jeśli przyjdziecie tylko na spacer, dostaną je zwierzęta.

To fajna, wspólna akcja wałbrzyskiego Schroniska dla Zwierząt i Aqua-Zdroju w Wałbrzychu. Przy czym to ostatnie występuje w roli świętego Mikołaja, który za dobre uczynki rozdaje prezenty. Cała akcja ma hasło AquaPupil. Co miesiąc będzie to inny pies lub kot, od lat „skazany” na schronisko, bo nikt go nie chce ze względu na trudny charakter. Akcja jest skierowana do osób odpowiedzialnych i doświadczonych. Bo pies czy kot nigdy nie powinny być zabawką.

W sobotę wyruszą na szczyt Chełmca

Raz w miesiącu Aqua-Zdrój promuje na plakatach i citylightach jednego, wybranego psa-go lub kociego weterana ze Schroniska dla Zwierząt im. Jana Lityńskiego w Wałbrzychu. Jeśli znajdzie się osoba, która adoptuje czworonoga, otrzyma od Aqua-Zdroju tzw. pakiet startowy: od miski, przez karmę po legowisko i zabawki dla pupila oraz miesięczny darmowy wstęp na pływalię.

Mało tego. Jest szansa, że prezenty dostaną też psy ze schroniska. Jeśli przyjdziecie na spacer „na cztery łapy” w jedną z dwóch sobót w miesiącu, schronisko otrzyma karmę - 1 kg za jednego psa na spacerze. Mówiąc innymi słowami, w tej akcji są tylko wygrani.

- Jeżeli nawet będzie to pięćset osób z psem, prześlemy pół tony karmy - zapewnia Ka-

Najbliższa okazja do spotkania z podopiecznymi wałbrzyskiego schroniska będzie w sobotę, 20 grudnia.

mila Świerczyńska, prezesa Aqua-Zdroju. I dodaje, że Aqua-Zdrój promuje zdrowie, aktywność i lokalne inicjatywy.

Najbliższy spacer odbędzie się w sobotę, 20 grudnia, o godzinie 10.00. Zbiórka na parkingu basenowego Aqua-Zdroju. Cel bardzo ambitny - szczyt górującego nad Wałbrzychem Chełmca.

Do końca roku trwa charytatywna zbiórka

Do końca roku na terenie kompleksu będzie też prowadzona zbiórka mokrej karmy, smaczków, koców, narzut i ręczników. Artykuły można zostawiać w oznaczonej strefie przy kasach basenowych.

- Liczymy na to, że akcja spotka się z ciepłym przyjęciem mieszkańców. Potrzeby w schronisku są duże, każda forma wsparcia przekłada się bezpośrednio na komfort na-

szych podopiecznych. Cieszymy się, że wspiera nas Aqua-Zdrój - mówi Michał Niewiadomski, kierownik schroniska.

Weterani tęsknią za swoim domem

Kierownik Niewiadomski podkreśla, że schronisko nie poddaje się i wciąż szuka nowych domów dla weteranów. To zwierzęta, które od lat przebywają w schronisku - niektóre chore, niektóre stare, inne z trudnym charakterem, nawet takie, które w stresie potrafią pokazać zęby... Wiele z nich wróciło z nieudanych adopcji.

- Szukamy dobrych, świadomych i doświadczonych opiekunów. Takich, którzy nie poddadzą się i nie oddadzą zwierząt przy pierwszych trudnościach. One na to nie są skłonne. ©©

GÓRNICZE ŚWIĘTO, 2025 OSTATNIĄ KOPALNIĘ WĘGLA KAMIENNEGO ZAMKNIĘTO W WAŁBRZYCHU W 1998 ROKU, ALE W MIES

Barbórka była bardzo radosna. Dla wszyscy

W Mieroszowie złożono kwiaty pod tablicą, upamiętniającą miejscowych górników.

W Starej Kopalni zorganizowano Karczmę Piwną. W Barbórkę musi być taka zabawa!

Po mszy św. w kościele pw. Świętych Aniołów Stróżów Wielka Parada Górnicza przeszła pod po

W Sali Łańcuskowej Starej Kopalni zebrały się setki uczniów wałbrzyskich szkół wraz z opiekunami.

Szychta Rodzinna w Starej Kopalni była elementem wałbrzyskiego Festiwalu Tradycji Górniczych Barbórka 2025.

ŚCIE PAMIĘTA SIĘ O BOGATEJ PRZESZŁOŚCI

tkich pokoleń!

omnik Pamięci Górnictwa Wałbrzyskiego przy al. Wyzwolenia.

Barbórkowe święto to nie tylko świetna zabawa. To także sposób na pielęgnowanie górniczych tradycji.

Święto górników co roku jest obchodzone w Wałbrzychu bardzo uroczystie. Zawsze zaczyna się w kościele.

Barbórkowe spotkanie w Starej Kopalni znakomicie służyło budowaniu trwałych więzi między pokoleniami.

W Starej Kopalni zjawił się św. Mikołaj, a na uczestników czekało mnóstwo atrakcji, warsztatów i aktywności.

Nie zabrakło górniczych ciekawostek. Na przykład: co górnik zabierał ze sobą pod ziemię?

Dzieci świetnie radziły sobie z zagadkami, odpowiadając np. na pytanie, co to jest czako.

NAJCENNIJSZE DZIEŁO ZRABOWANE PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ. CZY „PORTRET MŁODZIEŃCA” KIEDYKOLWIEK WRÓCI DO KRAKOWA?

516 tysięcy dzieł sztuki i ponad 22 miliony woluminów to liczby strat wojennych, jakie podaje ministerialny Wydział Restytucji Dóbr Kultury. Odnoszą się jedynie do znanych i zarejestrowanych zbiorów. Trudno oszacować rzeczywistą skalę strat, poniesionych przez Polskę podczas II wojny światowej. Najśłynniejsza wojenna strata polskich zbiorów to dzieło ukradzione z Krakowa – „Portret młodzieńca” Rafaela Santi. Co o nim wiemy?

Anna Piątkowska

La polskie straty wojenne uznaje się ruchome dobra kultury utracone w wyniku II wojny światowej z terenów Polski po 1945 roku, pochodzące zarówno ze zbiorów publicznych, prywatnych, jak i kościelnych.

W czasie działań wojennych z polskich kolekcji zaginęły takie dzieła, jak: „Portret młodzieńca” Rafaela Santi, „Zwiastowanie pasterschom” Rembrandta, „Diana i Kalisto” Rubensa, XVI-wieczna „Madonna z Dzieciątkiem (zw. Głogowską)” i „Kuszenie św. Antoniego” Lucasa Cranacha Starszego, „Leżąca łwica”, rysunek XV-wiecznego mistrza Albrechta Dürera i jego miedzioryt „Melancholia”, obraz Antona van Dycka „Ecce Homo”. To zaledwie kilka zrabowanych dzieł, o których wiadomo, że podczas wojny nie zostały zniszczone, a ukradzione.

Obszerny katalog dzieł zrabowanych i wywiezionych z Polski znajduje się na stronie dziela-utracone.gov.pl.

Najcenniejsze zrabowane dzieło z polskich zbiorów

Po II wojny światowej w krakowskich zbiorach nie odnaleziono takich dzieł, jak należąca do wawelskiej kolekcji akwarela Juliana Fałata „Widok Krakowa”, fragmentu tryptyku ołtarza z Lusiny dzieła Wita Stwosza lub wykonanego w jego warsztacie (część ołtarza odzyskano – znajduje się w Muzeum Narodowym w Krakowie); środkowego fragmentu – „Matka Boska zwraca cyrograf św. Teofilowi” – nadal nie udało się odnaleźć. Ale najśłynniejszą stratą jest „Portret młodzieńca” Rafaela Santi.

„Straty wojenne Muzeum Narodowego w Krakowie obejmują łącznie 1163 obiekty, w tym straty wojenne dzieł sztuki z MNK to 836 obiektów, a 327 to obiekty z Kolekcji Czartoryskich. Są to przedmioty zrabowane przez niemieckich okupantów, którymi między innymi dekorowano siedziby Głównego Guber-

natora, urzędy niemieckie i niektóre lokale użytkowe” – czytamy na stronie Muzeum Narodowego w Krakowie. Po wojnie odzyskano m.in. obrazy Leonarda da Vinci i Rembrandta z tych zbiorów, do dziś nie odnaleziono jednak „Portretu młodzieńca”.

Namalowany w 1514 roku obraz należał do kolekcji Czartoryskich i przed wojną prezentowany był w krakowskim muzeum. Portret nie zawiera podpisu malarza, ale historycy sztuki przypisują jego autorstwo Rafaelowi.

Przedstawia młodego mężczyznę w czarnej czapce na głowie, ubranego w białą koszulę, na którą zarzucone ma futro. Za postacią widoczne jest okno, przez które widać włoski krajobraz. Obraz może przedstawiać samego malarza – historycy sztuki wskazują podobieństwo bohatera do innego autoportretu malarza. Obraz jest bezcenny, ale kwota, jaka pada w jego kontekście, to około 100 milionów dolarów.

„Portret młodzieńca” trafił do polskich zbiorów w pierwszej poł. XIX wieku za sprawą księżnej Izabeli Czartoryskiej, która w rodzinnej rezydencji w Puławach gromadziła zabytki o znaczeniu historycznym i kulturalnym. Kiedy w Krakowie powstało Muzeum Czartoryskich, obraz był w nim prezentowany.

O jego wojennych losach wiadomo tyle, że tuż przed wybuchem wojny w 1939 roku został ukryty w majątku Czartoryskich w Sieniawie, m.in. z obrazem Leonarda da Vinci. Skrytka została jednak spłądowana i jeszcze w tym samym roku portret trafił do Berlina – w przyszłości miał się znaleźć w planowanym przez Hitlera w Linzu muzeum sztuki. Nigdy ono jednak nie powstało. Obraz został wpisany do specjalnego katalogu zabytków przejętych przez Niemców na terenie Generalnego Gubernatorstwa, gdzie otrzymał numer 141. Z Berlina w 1943 roku „Młodzieniec” wrócił do Krakowa – przejęty

„Portret młodzieńca” Rafaela Santi.

przez gubernatora Hansa Franka zawiął w jego rezydencji na Wawelu.

Latem 1944 roku Frank zdecydował o przygotowaniu zbiorów sztuki przechowywanych w Krakowie do ewakuacji. Obraz wraz z innymi dziełami sztuki prawdopodobnie został zdeponowany w Sichowie na Dolnym Śląsku. Trzy skrzynie wybranych dzieł sztuki trafiły do Bawarii: była wśród nich „Dama z gronostajem” i „Krajobraz z miłośnikiem Samarytaninem”, które odzyskano do polskich zbiorów. „Portretu młodzieńca” miało w skrzyniach jednak nie być ze względu na nieporęczne wymiary deski, na której namalowano obraz. Tu ślad po arcydziele się urywa: nie jest wspomniany ani w notatkach, ani w zeznaniach świadków.

W 2012 roku polskie media (powołując się na źródła w MSZ)

donosiły, że zaginiony obraz Rafaela spoczywa bezpiecznie w jednym z bankowych sejfów, jednak resort zdementował te pogłoski.

To on odzyskał „Damę z gronostajem”

W poszukiwaniu „Portretu młodzieńca” zaangażował się jeszcze podczas wojny historyk sztuki, prof. Karol Estreicher jr – bezskutecznie, choć na swoim koncie ma on rewindykację wielu najcenniejszych zrabowanych dzieł.

Karol Estreicher już w czasie wojny zaczął tworzyć podstawy prawne do przyszłej rewindykacji dzieł, w związku z czym w 1945 roku Polska była jedynym krajem przygotowanym do odzyskania skarbów: była kartoteka zrabowanych obiektów i prawdopodobne miejsce, gdzie mogły się znajdować. Es-

treicher – jako jedyny Polak – został zaliczony do grupy tzw. Monuments Men, czyli alianckich historyków sztuki, którzy odnajdywali po wojnie zabytki. Wcześniej był też zaangażowany w ewakuację najcenniejszych zabytków wawelskich, m.in. arrasów i Szczerbca.

Estreicher ma swój ogromny wkład w to, że 30 kwietnia 1946 roku do Krakowa przyjechał transport 40 wagonów historii Polski – był tam m.in. ołtarz mariacki, „Dama z gronostajem”, a także 7 wagonów mienia uniwersyteckiego.

Zrabowane dzieła wróciły na Wawel

W grudniu 2021 roku po siedemdziesięciu latach na Wawel powrócił zrabowany obraz Leona Wyczółkowskiego „Góralka/Wiejska dziewczyna w żółtej chuście”, odzyskany dzięki staraniom MKiDN. Rok wcześniej pracownicy Departamentu Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego zidentyfikowali obraz na jednej z aukcji. Szybko udało się potwierdzić proveniencję obrazu i dzięki temu mógł on również szybko wrócić do zbiorów wawelskich.

W lipcu 2024 roku na Zamek Królewski w Krakowie powróciła kolejna strata wojenna – to „Śmierć łwana”, obraz lwowskiego malarza Kajetana Stefanowicza. Na ślad akwareli trafiono po tym, jak jej zdjęcie zostały opublikowane w mediach społecznościowych. Resort kultury zgłosił sprawę policji – tak kryminalni trafili do posiadacza utraconej akwareli.

Rok wcześniej do królewskiej rezydencji powróciła „Lekcja rysunku” Jana Mauritsa Quinkhardta. Dzieło trafiło na Wawel w 1927 roku wraz z kolekcją prof. Jerzego Mycielskiego; zaginęło w czasie wojny. W 2022 roku obraz trafił do jednego z krakowskich domów aukcyjnych, gdzie został rozpoznany jako strata wojenna. Właściciel nie miał

świadomości, że to zrabowane dzieło. Po rozpoznaniu zwrócił obraz prawowitemu właścicielowi.

Do najbardziej znaczących strat wojennych Zamku Królewskiego na Wawelu należą obiekty z działy malarstwa dawnego, wśród nich „Pejzaż nadbrzeżny” i „Krajobraz z zagrodą i nasypem” Jana van Goyena, „Siwy koń na tle krajobrazu” Paulusa Pottera, „Święta Katarzyna Aleksandryjska z donatorem” XVI-wiecznego malarza włoskiego i „Scena rodzinna” Isaca van Ostade. Wśród dzieł sztuki polskiej XIX i XX w. najdotkliwszą pod względem artystycznym stratę stanowią dzieła Piotra Michałowskiego, Maksymiliana Gierymskiego, Artura Grottgera, Jana Rembowski, Jacka Malczewskiego i Leona Wyczółkowskiego czy rzeźby Xawero Dunińskiego.

Królewską taszkę prokurator badał ponad dekadę

W listopadzie 2025 roku z Wawelu do wielkopolskiego Kórnik wyjechała taszka – element siodła króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego. To także strata wojenna, którą rozpoznano, kiedy w 2013 roku zaproponowano Zamkowi Królewskiemu na Wawelu jej zakup.

Od tego czasu trwało długie i skomplikowane śledztwo prokuratorskie, a taszka czekała w magazynach. Została zrabowana ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej i właśnie trafiła do prawowitego właściciela. – Odzyskaliśmy ponad 800 różnych obiektów naszego dziedzictwa kulturowego, natomiast cały czas jesteśmy w wielu procesach restytucyjnych: złożonych jest ponad 200 wniosków w 18 krajach na całym świecie. Tylko w tym roku udało się w wyniku takich wniosków odzyskać 25 obiektów. Ostatnio udało się odzyskać obiekt ze Stanów Zjednoczonych, lada chwila ogłosimy naprawdę przełomowy powrót ogromnego kawałka naszej historii, który został skradziony podczas II wojny światowej – informowała w listopadzie Marta Cienkowska, minister kultury i dziedzictwa narodowego.

Zrabowane obiekty niejednokrotnie są dziś w rękach prywatnych. Ich obecni właściciele często nie mają tej świadomości, wystawiając je na aukcjach, gdzie bywają rozpoznane jako straty wojenne. Potem najczęściej rozpoczynają się negocjacje, ponieważ dzieł zrabowanych państwo nie odkupuje – są zwracane właścicielowi.

Królewską taszkę jej właścicielka oddała, natomiast proces sprawdzania dzieł zabytku od czasu kradzieży, dochodzenie prokuratorskie, badania historyków, którzy dociekali autentyczności przedmiotu i drogi, jaką przez te lata przeszedł, trwały 12 lat. ©

PO CO WILLY BRANDT PRZYBYŁ DO POLSKI W GRUDNIU 1970 ROKU

Kancelarz Niemiec wysiadł z samolotu na Okęciu 6 grudnia 1970 roku przed południem. Jego wizyta miała zmienić nie najlepsze wówczas relacje polsko-niemieckie, a przede wszystkim ustalić granice.

Mariusz Grabowski

Ltej wizyty wszyscy pamiętają widok Brandta klęczącego 7 grudnia pod pomnikiem Bohaterów Getta. Ów gest zinterpretowano jako publiczne wyznanie winy i uznanie moralnej odpowiedzialności narodu niemieckiego wobec Żydów. Ale głównym celem wizyty Brandta w Warszawie był inny.

„Jestem socjaldemokratą”

Brandt został kanclerzem Republiki Federalnej Niemiec w październiku 1969 r., a jednym z ważniejszych celów jego polityki zagranicznej stało się uregulowanie relacji z państwami Bloku Wschodniego, przede wszystkim ze Związkiem Sowieckim i Polską Rzeczpospolitą Ludową.

Z przekonania Brandt był liberalnym socjaldemokratą, który w 1964 r. zastąpił Ericha Ollenhauera na stanowisku przewodniczącego SPD (Sozialdemokratische Partei Deutschlands). W okresie rządów tzw. wielkiej koalicji CDU/CSU (Christlich Demokratische Union Deutschlands/Christlich Soziale Union in Bayern) i SPD w latach 1966-1969 Brandt pełnił urząd wicekanclerza i ministra spraw zagranicznych. Po wygraniu wyborów do Bundestagu przez koalicję SPD i liberałów z FDP (Freie Demokratische Partei) we wrześniu 1969 r. został wybrany na kanclerza. Stało się to 21 października.

Już w listopadzie Brandt, czyli niemal błyskawicznie, udzielił „Życiu Warszawy” szeroko komentowanego wywiadu, w którym deklarował chęć „nawiązania lepszych relacji z Polską”. Komunistyczne władze w Warszawie „wyraziły zadowolenie” z postawy nowego zachodnioniemieckiego kanclerza.

Gesty i czyny

Gdy spojrzymy w „Kalendarium stosunków polsko-niemieckich w XX wieku” zamieszczone na gov.pl, czyli oficjalnej stronie polskiego rządu

Polityka Willy'ego Brandta szła w poprzek tzw. doktryny Hallsteina. Zgodnie z nią, RFN nie utrzymywała stosunków dyplomatycznych z państwami, uznającymi NRD.

zauważymy, że w latach 60. nastąpiło zjawisko stopniowego zbliżenia polsko-niemieckiego.

W październiku 1965 r. zostało ogłoszone memorandum Niemieckiego Kościoła Ewangelickiego „O sytuacji wypędzonych i stosunku narodu niemieckiego do wschodnich sąsiadów”. W odpowiedzi polscy biskupi opublikowali „Orędzie do biskupów niemieckich w sprawie pojednania między obu narodami”.

15 marca 1967 r. podpisano układ o przyjaźni, współpracy i wzajemnej pomocy między Polską a NRD na okres 20 lat. Rok później grupa katolików zrzeszonych w Kole z Bensburgu ogłosiła apel, w którym domaga się „pokoju uregulowania stosunków z Polską i wezwania do „uznania powojennego terytorialnego status quo”.

Gest wykonał także I sekretarz PZPR Władysław Gomułka. 17 maja 1969 r. skierował pod adresem Republiki Federalnej Niemiec ofertę „nawiązania wzajemnych stosunków dyplomatycznych”.

Co z tą granicą?

Można powiedzieć, że polityka Willy'ego Brandta i chadeco-liberalnej koalicji rządzącej RFN szła w poprzek tzw. doktryny Hallsteina. Zgodnie z nią, RFN nie utrzymywała stosunków dyplomatycznych z państwami, uznającymi odrębność państwową NRD. To było jednym z powodów braku formalnych relacji między RFN a PRL.

Innym powodem było podkreślanie przez rząd w Bonn tymczasowego charakteru zachodniej granicy Polski. Jedną trzecią terytorium PRL traktowano w zachodnich Niemczech jako tereny, znajdujące się pod „czasową administracją polską”. Takie stanowisko, wywołujące zdecydowany sprzeciw w Polsce, było pochodną poglądu wielu milionów Niemców, którzy przez prawie dwie dekady mieli nadzieję na zmianę granicznego status quo na wschodzie. W tej sytuacji przez dekady nie było mowy o dialogu międzyrządowym między Warszawą a Bonn.

Brandt ze swoją Ostpolitik, wypracowaną głównie przez Egona Bahra, w latach 1969-1974 sekretarza stanu w urzędzie kanclerskim, miał ambicję zmiany tej sytuacji.

Niemcy w Moskwie

Najpierw, w sierpniu 1970 r., RFN podpisały w Moskwie układ z ZSRR. Jego sygnatariuszami byli kanclerz Willy Brandt i minister spraw zagranicznych RFN Walter Scheel oraz premier ZSRR Aleksiej Kosygin i minister spraw zagranicznych ZSRR Andriej Gromyko.

Dokument miał pięć artykułów, z czego ważny dla Polski był artykuł trzeci: „Strony zobowiązują się do poszanowania wszystkich granic europejskich, w tym zachodniej granicy PRL i granicy RFN-NRD, a także do niewysuwania w przyszłości roszczeń terytorialnych”.

Co ciekawe, przy okazji jego podpisywania przedstawiciele Republiki Federalnej Niemiec przekazali przedstawicielom Związku Radzieckiego „list do-

tyczący zjednoczenia Niemiec”. Mówił on o politycznej woli RFN do dążenia ku jedności Niemiec, jeżeli będzie się to odbywało zgodnie z prawem niemieckiego narodu do samostanowienia i z zachowaniem pokoju.

„Bardzo serdecznie”

Porozumienie niemieckorozyjskie dawało zielone światło dla porozumienia Niemiec i Polski. Władze partyjno-rządowe PRL wystosowały do Bonn oficjalne zaproszenie i w konsekwencji samolot Lufthansy 6 grudnia 1970 r. przywiózł Brandta do Polski.

Mieczysław Rakowski, ówczesny poseł, aparatczyk KC PZPR i naczelny „Polityki”, w swoim dzienniku zapisał, że „kanclerz Niemiec był wzruszony już w chwili wylądowania na Okęciu, kiedy odgrywano hymny Polski i Niemiec. Jeszcze tego samego dnia Brandt zjadł wystawną kolację w towarzystwie pierwszego sekretarza, Władysława Gomułki. Atmosfera było podobno niezwykle serdeczna”.

7 grudnia, już po symbolicznym geście pod Pomnikiem Getta, Willy Brandt i premier PRL Józef Cyrankiewicz podpisali Układ między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec o podstawach normalizacji ich wzajemnych stosunków. Uroczystość odbyła się w samo południe w Sali Kolumnowej pałacu Rady Ministrów (obecnie to Pałac Prezydencki).

Radość tow. Gomułki

Traktat zatwierdzał przede wszystkim nienaruszalność granic, poszanowanie integralności terytorialnej i suwerenności wszystkich państw w Europie jako warunku zapewnienia pokoju. RFN uznała oficjalnie zachodnią granicę Polski na Odrze i Nysie Łużyckiej.

Grzegorz Berendt w tekście „Willy Brandt w Warszawie 7 grudnia 1970 r.” zauważa, że wielu Niemców uważało, że kanclerz zdradził tam interesy niemieckiej wspólnoty narodowej, godząc się na trwały związek istotnej części dawnego terytorium Rzeszy z powojenną Polską.

„Traktat warszawski” - jak pisało o nim w Niemczech - był bez wątpienia sukcesem polityki Władysława Gomułki. Jeszcze w kwietniu 1969 r. przywódca NRD Walter Ulbricht, który samowolnie uważał się za głównego pośrednika w relacjach krajów komunistycznych z RFN, mówił Gomułce wprost, że takie relacje nie mają sensu. Miesiąc później, w maju 1969 r. Gomułka publicznie ogłosił, że „nie ma żadnej przeszkody prawnej, by PRL nawiązała stosunki z Niemcami Zachodnimi”.

Choć ówczesne państwo polskie było w dużym stopniu niesuwerenne, a jego władze

były politycznie podporządkowane Kremlowi, to polskim komunistom udało się wynegocjować ponadczasowy układ broniący granic Polski.

Kwestia reparacji

Istnieje dyplomatyczna legenda, że pewne akapity traktatu naszkicował osobiście ołówkiem Władysław Gomułka, prosty ślusarz bez wykształcenia, ale za to z polityczną intuicją. Warto też wiedzieć, że fragmenty tego układu stały się potem wzorem dla ułożenia tekstu końcowego aktu Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie podpisanego 1 sierpnia 1975 r.

Wieczorem 7 grudnia - twierdzi dr Robert Spałek z IPN - podczas rautu po podpisaniu układu, Gomułka powiedział Brandtowi, że gdyby doszło do wypłaty odszkodowań indywidualnych za straty wojenne poniesione przez Polaków, to wyniosłyby one ok. 180 mld marek RFN.

„Zasugerował, że rozmowy o reparacjach i odszkodowaniach indywidualnych byłyby długie i żmudne. Ich wynik byłby dla PRL niepewny, dlatego lepszą i szybszą rekompensatą dla Polski byłoby pozyskanie długoterminowych, nisko oprocentowanych kredytów od RFN”.

Z pokojowym Noblem

17 maja 1972 r. Bundestag i Bundesrat ratyfikowały „układ warszawski”. Dwa lata później RFN przyznała Polsce kredyt w wysokości 1 mld marek. Z kolei w październiku 1975 r. podpisano w Warszawie, przez ministrów spraw zagranicznych Polski i RFN, porozumienie dotyczące „nieuregulowanych spraw w stosunkach polsko-niemieckich”. W tym umowę o wznowieniu wyjazdów Niemców z Polski, w tzw. formule łączenia rodzin.

Okazją do zawarcia tego porozumienia było spotkanie nowych przywódców obu państw: Edwarda Gierka i Helmuta Schmidta, na konferencji w Helsinkach. Spotkanie było bardzo krytykowane - doszukiwano się w nim brudnego politycznego dealu: wypuszczenia z Polski Niemców, szczególnie z Opolszczyzny, w zamian za kredyty.

Cztery lata wcześniej, w 1971 r. Willy Brandt został uhonorowany za swoją „politykę pojednania między dawnymi, wrogimi sobie krajami” Pokojową Nagrodą Nobla. W uzasadnieniu Komitetu Noblowskiego napisano, że Brandt „w imieniu narodu niemieckiego wyciągnął rękę do polityki pojednania między dawnymi wrogimi krajami”.

Granica na Odrze i Nysie Łużyckiej została ostatecznie uznana w polsko-niemieckim traktacie granicznym z 14 listopada 1990 r.

©©

10 NAJPOPULARNIEJSZYCH STACJI

TELEPANORAMA

Program telewizyjny

KOMEDIA SOBOTA TVN 19:45

Wonka

Prequel doskonałego filmu z Johnnym Deppem „Charlie i Fabryka Czekolady”. „Wonka”, film w reżyserii Paula Kinga, w którym główną rolę gra Timothée Chalamet, to niezwykle barwna wyprawa do krainy czekolady, cukierków i nieskończonej wyobraźni. Film zabiera nas w podróż do młodości ekscentrycznego Willy’ego Wonki. Poznajemy jego historię, zanim otworzył słynną fabrykę słodczych. Młody, biedny chłopiec przybywa do ogromnego miasta z marzeniem o osiągnięciu sukcesu. Willy pragnie swoimi wynalazkami nieść ludziom radość, niezależnie od zasobności ich portfela. Na swojej ścieżce do upragnionego sukcesu napotyka grupę chciwych producentów czekolady. Z trudem odnajduje się w otaczającej

go rzeczywistości, ale z czasem realizuje marzenia i staje się najwspanialszym na świecie wynalazcą, magikiem i producentem czekolady. W obsadzie tego barwnego, żywiołowego i pomysłowego widowiska zobaczymy obok Timothée’go Chalameta, m.in. Hugh Granta, Olivie Colman i Rowana Atkinsona.

THRILLER NIEDZIELA POLSAT 20:00

Dom Gucci

Film powstał z inspiracji szokującą, acz prawdziwą historią rodziny stojącej za włoskim imperium mody. Kiedy Patrizia Reggiani (Lady Gaga, nominowana za tę kreację do Złotego Globu), z racji skromnego pochodzenia outsiderka w świecie bogactwa i blichtru, wchodzi do rodziny Gucci przez ślub z Mauriziem (Adam Driver), dziedzicem fortuny, jej niepohamowana ambicja zaczyna niszczyć dziedzictwo rodziny. Patrizia i Maurizio poznają się w Mediolanie w 1978 roku, gdy on jest nieśmiałym studentem prawa i spadkobiercą połowy udziałów w Domu Mody Gucci, założonym przez sławnego dziadka. Gdy młoda, atrakcyjna dziewczyna zostaje odrzucona przez wyniosłego ojca Maurizia, Rodolfo (Jeremy Irons), znajduje sojusznika w wuju męża – Aldo

(Al Pacino), mieszkającym w Nowym Jorku. W przeciwieństwie do brata ten Gucci nie myśli o jakości czy klasie, ale kieruje się komercyjnym podejściem do modowego biznesu. Obraz Ridley’a Scotta pokazuje rozkręconą przez kobietę spiralę zdrady, zemsty, co ostatecznie prowadzi do... morderstwa.

KONCERT ŚRODA TVP 1

Kolędowanie w Jedynce

Kolędy to głęboko zakorzeniona tradycja, która od pokoleń łączy ludzi w okresie Bożego Narodzenia. Każda pieśń niesie ze sobą historię, emocje, duchowość. Tę różnorodność odzwierciedlają koncerty, które pokaże Jedynka w Wigilijny wieczór. O 17:50 **Każdy ma swoje Betlejem - koncert kolęd w kaplicy św. Kingi**. Kopalnia Soli „Wieliczka” to unikatowy zabytek, którego rangę podkreśla obecność na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. Dwudziestu artystów, wraz z zespołem Grzegorza Urbana, spotka się w skrytej pod ziemią kaplicy, aby zaśpiewać najpiękniejsze polskie kolędy i pastorałki. Niezwykłe miejsce i niepowtarzalny nastrój uczyni z tego koncertu kolędowe misterium. Podczas tego wieczoru usłyszymy m.in. Annę Dereszowską, Annę Rusowicz, Polę Gonciarz, Filipa Gurlacza, Mieczysława

Szczesińska czy Łukasza Zagrobelnego. O godzinie 20:15 koncert **Płynie kolęda, polska kolęda... ze wszystkich stron** z zakopiańskiego kościoła na Harendzie, podczas którego wybrzmia najbardziej znane polskie kolędy, jak i te pochodzące

z wybranych regionów Polski. Artystom – m.in. Annie Wyszkoni, Natalii Schroeder, Natalii Nykiel, Majce Jeżowskiej, Tomaszowi Szczepanikowi – towarzyszyć będzie zespół pod dyktando Zygmunta Kukli. Koncert poprowadzi Małgorzata Kożuchowska.

PONIEDZIAŁEK 15 Grudnia

TVP 1 DVB TT 7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Studio Raban 8.00 Serwis Info 8.20 Zaraz wracam (53) 9.00 Ranczo (34) 10.00 Komisarz Alex (50) 11.00 Ojciec Mateusz (23) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogoda 12.40 To się opłaca 12.55 Planeta Ziemia: Wybrzeża – serial dok. 14.00 Wichrowe wzgórze (318) – serial obyczaj. Turcja 2024 15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (776) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Telexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4617) 18.45 Akacjaowa 38 (768) – serial obyczaj. Hiszpania 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Teatr TV: Biała bluzka – spektakl Polska 2025 Reż. Magda Umer, wyk. Krystyna Janda 22.10 Postscriptum: Biała bluzka 22.40 Anna. Szczęśliwa i pogodzona – film dokumentalny Polska 2025 Opowieść o życiu Anny Przedpełskiej-Trzeciakowskiej, sanitariuszki z powstania warszawskiego, tłumaczki literatury angielskiej, najbardziej znanej z przekładów powieści Jane Austen. Jej biografia to świadectwo stu lat historii Polski i historia szlachetności w służbie innym. 23.50 Balans bieli – magazyn 0.30 Wykrywacz kłamstw	TVP 2 DVB TT 5.30 M jak miłość (1655) 6.25 Rodzina (nie od) święta – program religijny 6.55 Barwy szczęścia (3276) 7.30 Pytanie na śniadanie – magazyn 11.50 Okrasa tamie przepisy – magazyn 12.30 Koło fortuny – teleturniej 13.15 Postaw na milion – teleturniej 14.05 Va banque – teleturniej 14.35 Na sygnale (804) – serial obyczaj. Polska 15.05 La Promesa – pałac tajemnic (291) – telenowela 15.50 Przepis dnia – magazyn 16.00 Koło fortuny – teleturniej 16.35 Familiada – teleturniej 17.20 Miłość i nadzieja (353) Naciye szuka nowej kobiety dla Kuzeya. Gokhan proponuje Melis fortunę za córkę. Zeynep dowiaduje się, że Melis jest w ciąży z Gokhanem. Bahar podpisuje dokument rozwodowy. 18.15 Va banque – teleturniej 18.50 Jeden z dziesięciu 19.25 Barwy szczęścia (3276) 19.55 Przepis dnia – magazyn 20.05 Barwy szczęścia (3277) – serial Polska 20.40 Kulisy „M jak miłość” 20.55 M jak miłość (1897) – serial Polska 21.55 Na sygnale (805, 806) – serial obyczaj. Polska 22.55 Cztery pory roku w Hawanie (4) – serial krym. Hiszpania/Kuba 23.55 Kod Dedala – thriller Belgia/Francja 2019 Reż. Régis Roinsard, wyk. Lambert Wilson 1.55 Stulecie Winnych (49)	Polsat DVB TT 5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Nowy dzień – magazyn 8.30 Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny 9.30 Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny 11.30 Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 14.40 Dlaczego ja? (1406) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025 15.50 Wydarzenia 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (886) 17.00 Gliniarze (1047) Starsza kobieta pada ofiarą napastnika podającego się za jej wnuczka. Kiedy policja odkrywa jej ciało, okazuje się, że jej prawdziwy wnuczek miał z nią kontakt i to tuż przed zabójstwem. 18.00 Pierwsza miłość (4115) 18.50 Wydarzenia 19.15 Gość „Wydarzeń” 20.00 Niezniszczalni 4 – film sensacyjny USA 2023 Reż. Scott Waugh, wyk. Jason Statham, Sylvester Stallone, 50 Cent Broń masowej zagłady wpada w ręce terrorystów. Barney z zespołem ma zapobiec konfliktowi między USA a Rosją. Tym razem jednak stara gwardia nie wystarczy... 22.10 Szakal – film sensac. USA/W. Reż. Michael Caton-Jones, wyk. Richard Gere, Bruce Willis, Diane Venora 0.55 Cynicy i praktycy *** – komedia USA 2020	TVN DVB TT 5.05 Nauka jazdy 5.40 Uwaga! 5.55 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 6.50 Kuchenne rewolucje: Warszawa – bar mleczny – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN 11.25 Kuchenne rewolucje: Świdnica – Restauracja Baszta – reality show 13.35 Ukryta prawda (1545-1547) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023 16.50 Szpital św. Anny (25) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (190) – serial fabularno-dokumentalny 19.00 Fakty 19.40 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich 19.55 Uwaga! – magazyn 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (4132) – serial Polska 20.55 San Andreas – film katastroficzny USA/Australia 2015 Reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson, Carla Gugino, Alexandra Daddario Gdy rozpoczyna się największe trzęsienie ziemi w historii Kalifornii, pilot helikoptera wyrusza wraz z byłą żoną na poszukiwania ich córk. Oboje przekonują się, że najgorsze dopiero przed nimi. 23.25 Wojna światów *** – film sf USA 2005 Reż. Steven Spielberg, wyk. Tom Cruise, Dakota Fanning, Miranda Otto 1.50 Mamuśki mają wychodne ** – komedia USA 2017 Reż. Alethea Jones 3.15 Co za tydzień	TVN 7 DVB TT 6.40 Szkoła 8.35 Ukryta prawda 11.40 Detektywi 12.40 W-11 Wydział Śledczy 14.55 Zapukaj do moich drzwi (1) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Tajemnice miłości 17.55 Zagadki losu 19.00 Ukryta prawda 20.00 *** Wyścig o złoto – dramat Norwegia 2022, reż. Hallvard Braein, wyk. Jon Øigarden 22.40 *** Przemysł – dramat USA/Kan. 2018, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood 0.55 *** Krzysztof – dramat Polska 2010, reż. Dariusz Twaróg, wyk. Gabriela Muskala 2.50 Żyjąc z potworem 3.40 SOS. Ekipy w akcji	TV 4 DVB TT 5.30 Telezakupy TV Okazje 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 7.55 Bogaty dom – biedny dom 8.55 Policjantki i policjanci (228, 229) 10.55 Na ratunek 112 11.55 Trudne sprawy 14.55 Ktoś tu kłamie? 15.55 Łowcy skarbów. Kto da więcej 18.00 Policjantki i policjanci (1315, 1316) 20.00 Uroczysko (131, 132) 21.00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (944) 22.00 Sprawiedliwi. Trójiastwo (61) – serial krym. Polska 23.00 *** Nieśmiertelny – film fantasy W. Bryt./USA 1986 1.25 Love Island. Wyspa miłości	TVP Kultura DVB TT 9.00 Noce i dnie (9) 10.10 *** Bodo – musical Polska 2017 12.10 Wielcy mistrzowie malarstwa 13.10 Wstęp wolny 13.25 Tamte lata, tamte dni: Włodzimierz Nahorny 14.05 *** Krótki dzień pracy – dramat Polska 1981 15.35 Noce i dnie (10) 16.50 Tygodnik kulturalny 17.45 Bez stałego adresu – Bob Dylan 20.00 *** Lunana. Szkoła na końcu świata – film przyg. Bhutan/Chiny 2019 22.00 Porozmawiajmy szczerze 22.40 *** Fisher King – komediodramat USA 1991 1.05 Łódź Kultury	TV Trwam DVB TT 12.20 Władysław hr. Zamoyski. Pan z Wielkopolski. Władca Tatr 13.30 Msza święta 14.30 Święty Grzegorz Wielki 15.25 Obrona Cisiej 16.10 Sanktuarium polskie 16.30 Porady bonifratrów 17.00 Świadkowie 17.30 Moja parafia 18.15 Rozmowy niedokonczone 19.30 Poznajemy Polskę 19.45 Modlitwa z udziałem dzieci 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apol. Jasnogórski 21.40 Polski punkt widzenia 22.00 Z wędką nad wodę... 22.30 Przepraszam za marzenia 23.35 Pod opieką Limanowskiej Pani	TVP Sport DVB TT 6.10 Loty narciarskie: PŚ mężczyzn w Harrachowie 8.20 Lekkoatletyka: Biegi przełajowe: ME w Lagoi 9.15 Biatlon: PŚ w Hochfilzen 11.30 Snooker: MP Shoot Out w Lublinie 13.45 Piłka ręczna: MŚ kobiet w Niemczech i Holandii: Mecz o 3. miejsce; Finał 17.20 (L) Tenis stółowy: LOTTO Superliga mężczyzn: Bank Spółdzielczy Orlicz 1924 Suchedniów – SBR Dojlidy Białystok 19.45 Magazyn Betclic 1. Ligi 21.10 Gol 22.30 Sportowy wieczór 22.55 Boks: Kamil Kuździeń – Hubert Kwapisz	TV Puls DVB TT 6.00 Nash Bridges (32, 33) 8.00 Kobra – oddział specjalny (7, 8) 10.00 Zbuntowany anioł (215, 216) 11.55 Wspaniałe stulecie (50, 51) 13.50 Lombard. Życie pod zastaw (903, 904) – serial obyczaj. Polska 20.00 *** Komorik 2 – film akcji USA 2020 22.05 *** Komando – film sens. USA 1985 23.55 *** Czas rozliczenia – film akcji USA/Kan. 2019 2.00 Dzielnica strachu (382)
---	---	---	---	---	--	--	---	--	--

WTOREK 16 Grudnia

TVP 1	DVB-T
7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Kościół z bliska 8.00 Serwis Info 8.20 Zaraz wracam (54) 9.00 Ranczo (35) 10.00 Komisarz Alex (51) 11.00 Ojciec Mateusz (24) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogoda 12.40 Magazyn rolniczy 12.55 Kanada – sztuka przetrwania na dzikiej północy 14.00 Wichrowe wzgórze (319)	
15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (777) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Teleexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4618) 18.45 Akacyjowa 38 (769) – serial obyczaj. Hiszpania 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Zaraz wracam (55) – serial obyczaj. Polska 21.10 Reguła milczenia – thriller *** USA/Kanada 2012 Reż. Robert Redford, wyk. Robert Redford, Shia LaBeouf, Julie Christie Młody reporter, Ben Shepard, trafia na trop dawnego przestępcy, obecnie szanowanego adwokata. Jim Grant w młodości był aktywistą działającym w nielegalnej organizacji „Weather Underground”. 23.20 Złodziej w hotelu – komedia **** kryminalna USA 1955 Reż. Alfred Hitchcock, wyk. Cary Grant, Grace Kelly 1.10 Wykrywacz kłamstw	

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

ŚRODA 17 Grudnia

TVP 1	DVB-T
7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Rodzina (nie od) święta 8.00 Serwis Info 8.20 Zaraz wracam (55) 9.00 Ranczo (36) 10.00 Komisarz Alex (52) 11.00 Ojciec Mateusz (25) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogoda 12.40 Rok w ogrodzie extra 12.50 Przyroda w symbiozie: Wrzosowiska 14.00 Wichrowe wzgórze (320) – serial obyczaj.	
15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (778) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Teleexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4619) 18.45 Akacyjowa 38 (770) – serial obyczaj. Hiszpania 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Zaraz wracam (56) – serial obyczaj. Polska 21.10 Tak to się robi w Marsylii (8) – serial krym. Francja Kapitan Chevalier prowadzi śledztwo w sprawie śmierci dwóch nastolatków. Nora jest wstrząśnięta, dowiadując się, że w sprawę zamieszany jest jej ojciec. Chevalier poznaje trudną przeszłość młodej podwładnej. 22.10 Sekielski wieczorową porą – magazyn 23.15 Kamienne pięści – film bio- *** graf. USA/Panama 2016 Reż. Jonathan Jakubowicz, wyk. Edgar Ramirez, Robert De Niro, Usher Raymond 1.10 Wykrywacz kłamstw	

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

TVP 2	DVB-T
5.30 M jak miłość (1656) – serial Polska 6.25 Świadećtwo w miłości – reportaż 6.55 Barwy szczęścia (3277) 7.30 Pytanie na śniadanie – magazyn 11.45 Rosół polski – magazyn 12.30 Koło fortuny – teleturniej 13.15 Miłość i nadzieja (353) – serial obyczaj. Turcja 14.05 Va banque – teleturniej 14.35 Na sygnale (805) – serial obyczaj. Polska	
15.05 La Promesa – pałac tajemnic (292) – telenowela 15.50 Przepis dnia – magazyn 16.00 Koło fortuny – teleturniej 16.35 Familiada – teleturniej 17.20 Miłość i nadzieja (354) Gdy Naciye widzi Siłę i Kuzeya razem w łóżku, wybucha afera. Cihan zapewnia Gonul, że trzyma ją pod kluczem dla jej dobra. Bahar najmuje fotografa. 18.15 Va banque – teleturniej 18.50 Jeden z dziesięciu 19.25 Barwy szczęścia (3277) 19.55 Przepis dnia – magazyn 20.05 Barwy szczęścia (3278) – serial Polska 20.40 Kulisy „M jak miłość” 20.55 M jak miłość (1898) – serial Polska 21.55 Na sygnale (807) – serial obyczaj. Polska 22.25 Magazyn Ekspresu Reporterów 23.30 33 sceny z życia – komedio- **** dramat Niem./Pol. 2008 Reż. Małgorzata Szumowska, wyk. Julia Jentsch, Maciej Stuhr, Małgorzata Hajewska-Krzysztofik 1.20 Nadzieja – melodramat **** Norw./Szwecja/Dania 2019	

Polsat	DVB-T
5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Nowy dzień – magazyn 8.30 Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny 9.30 Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny 11.30 Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 14.40 Dlaczego ja? (1407) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025	
15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (887) 17.00 Gliniarze (1048) Zostają odnalezione zwłoki uzbrojonego mężczyzny. Detektywi odrywają, że w jego aucie przetrzymywane były dwie kobiety i dziecko. 18.00 Pierwsza miłość (4116) – serial Polska 18.50 Wydarzenia 19.15 Gość „Wydarzeń” 19.55 Szklana pułapka **** – film akcji USA 1988 Reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis, Alan Rickman, Bonnie Bedelia Grupa terrorystów, która opanowała wieżowiec w Los Angeles, nie przewidziała, że w labiryncie pięter i korytarzy ukrył się policjant John McClane. Rozpoczyna się bezwzględny pojedynek. 22.50 Krwawa profesja *** – thriller USA 2002 Reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Jeff Daniels 1.10 To dopiero początek *** – komedia USA 2017	

TVN	DVB-T
5.00 Nauka jazdy 5.40 Uwaga! 5.55 Ukryta prawda 6.50 Kuchenne rewolucje: Górki Wielkie – Dziupla u Wujy – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN 11.25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Marysieńka”, Babice koło Oświęcimia – reality show Polska 2018 13.35 Ukryta prawda (1548-1550) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023	
16.50 Szpital św. Anny (26) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (191) 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (4133) – serial Polska 20.55 Włoska robota – film sensa- **** cyjny USA/Francja/Włochy/W. Bryt./Niemcy 2003 Reż. F. Gary Gray, wyk. Mark Wahlberg, Charlize Theron, Donald Sutherland Skok stulecia przebiega bez jednego wystrzału, ale zdrada prowadzi do śmierci organizatora napadu. Ktoś będzie musiał za to zapłacić. 23.15 Gliniarz z Beverly Hills II – *** komedia sens. USA 1987 Reż. Tony Scott, wyk. Eddie Murphy, Judge Reinhold, Jürgen Prochnow Detektyw Axel Foley jedzie do Beverly Hills, by odwieźć rannego przyjaciela. Spotkawszy dawnych znajomych, Taggarta i Roswooda, decyduje się wspomóc ich w śledztwie. 1.20 Kuba Wojewódzki	

TVN 7	DVB-T
6.40 Szkoła 8.35 Ukryta prawda 11.40 Detektywi 12.40 W-11 Wydział Śledczy 14.55 Zapukaj do moich drzwi (2) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Tajemnice miłości 17.55 Zagadki losu 19.00 Ukryta prawda 20.00 *** Miasto złodziei – dramat USA 2010, reż. Rebecca Hall Ben Affleck, Rebecca Hall 22.45 *** Dzika furia – film sens. USA 2018, reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson 0.55 *** Starsky i Hutch – film sens. USA 2004, reż. Todd Phillips, wyk. Ben Stiller 2.55 Żyjąc z potworem 3.45 SOS. Ekipy w akcji	
16.50 Szpital św. Anny (26) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (191) 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (4133) – serial Polska 20.55 Włoska robota – film sensa- **** cyjny USA/Francja/Włochy/W. Bryt./Niemcy 2003 Reż. F. Gary Gray, wyk. Mark Wahlberg, Charlize Theron, Donald Sutherland Skok stulecia przebiega bez jednego wystrzału, ale zdrada prowadzi do śmierci organizatora napadu. Ktoś będzie musiał za to zapłacić. 23.15 Gliniarz z Beverly Hills II – *** komedia sens. USA 1987 Reż. Tony Scott, wyk. Eddie Murphy, Judge Reinhold, Jürgen Prochnow Detektyw Axel Foley jedzie do Beverly Hills, by odwieźć rannego przyjaciela. Spotkawszy dawnych znajomych, Taggarta i Roswooda, decyduje się wspomóc ich w śledztwie. 1.20 Kuba Wojewódzki	

TV 4	DVB-T
5.30 Telezakupy TV Okazje 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 7.55 Bogaty dom – biedny dom 8.55 Policjantki i policjanci (230, 231) 10.55 Na ratunek 112 11.55 Trudne sprawy 14.55 Ktoś tu kłamie? 15.55 Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show 18.00 Policjantki i policjanci (1316, 1317) 20.00 Uroczysko (133, 134) 21.00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (945) 22.00 Sprawiedliwi. Trójiasto (62) 23.00 *** Krwawa rozgrywka – film akcji Chiny/Hongk./USA 2017 1.20 Love Island. Wyspa miłości	
16.50 Szpital św. Anny (26) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (191) 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (4133) – serial Polska 20.55 Włoska robota – film sensa- **** cyjny USA/Francja/Włochy/W. Bryt./Niemcy 2003 Reż. F. Gary Gray, wyk. Mark Wahlberg, Charlize Theron, Donald Sutherland Skok stulecia przebiega bez jednego wystrzału, ale zdrada prowadzi do śmierci organizatora napadu. Ktoś będzie musiał za to zapłacić. 23.15 Gliniarz z Beverly Hills II – *** komedia sens. USA 1987 Reż. Tony Scott, wyk. Eddie Murphy, Judge Reinhold, Jürgen Prochnow Detektyw Axel Foley jedzie do Beverly Hills, by odwieźć rannego przyjaciela. Spotkawszy dawnych znajomych, Taggarta i Roswooda, decyduje się wspomóc ich w śledztwie. 1.20 Kuba Wojewódzki	

(DVB-T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

Polsat	DVB-T
5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Nowy dzień – magazyn 8.30 Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny 9.30 Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny 11.30 Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 14.40 Dlaczego ja? (1408) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025	
15.50 Wydarzenia 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (888) 17.00 Gliniarze (1049) Ginie bezdomny, wcześniej znany w stolicy włamywacz. Mordercą może być ktoś związany z jego interesami z przeszłości. 18.00 Pierwsza miłość (4117) – serial Polska 18.50 Wydarzenia 19.15 Gość „Wydarzeń” 19.55 Wkręcenie *** – komedia Polska 2014 Reż. Piotr Wereśniak, wyk. Piotr Adamczyk, Bartosz Opania, Paweł Domagała Trzej przyjaciele tracą pracę. Posiadacz najwyższej odprawy zaprasza pozostałych na weekend do Warszawy. Gdy wracają autem z niemiecką rejestracją, zostają uznani za inwestorów z Niemiec. 22.05 Złodziej tożsamości *** – komedia krym. USA 2013 Reż. Seth Gordon, wyk. Jason Bateman, Melissa McCarthy, Jon Favreau 0.35 Szklana pułapka **** – film akcji USA 1988	

TVN	DVB-T
5.10 Jak to jest zrobione? 5.40 Uwaga! 5.55 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 6.50 Kuchenne rewolucje: Gdańsk – „Mio Gastro” – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN 11.25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Kwadratowy talerz”, Wrocław – reality show 13.35 Ukryta prawda (1551-1553) – serial fabularno-dokumentalny	
16.50 Kuchenne rewolucje – reality show 17.55 Detektywi (192) Detektyw Maciej Dębosz umawia się na spotkanie z kolegą z policji. Nad rzeką, gdzie mieli wspólnie wędkować, dochodzi do wybuchu namiotu przyjaciela. 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.25 Doradca smaku 20.30 Na Wspólnej (4134) – serial Polska 21.10 Gliniarz z Beverly Hills III *** – komedia sensacyjna USA 1994 Reż. John Landis, wyk. Eddie Murphy, Judge Reinhold, Hector Elizondo Axel Foley, nieujarzmiony detektyw, znów odwiedza Beverly Hills, ku wściekłości lokalnego szeryfa. Tropiąc złodziei samochodów, odkrywa, że są to ci sami bandyci, którzy zabili jego szefa. 23.30 Wielki Mike – dramat oby- **** czaj. USA 2009 Reż. John Lee Hancock, wyk. Sandra Bullock, Tim McGraw 2.10 Kuchenne rewolucje	

TVN 7	DVB-T
6.40 Szkoła 8.35 Ukryta prawda 11.40 Detektywi 12.40 W-11 Wydział Śledczy 14.55 Zapukaj do moich drzwi (3) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Tajemnice miłości 17.55 Zagadki losu 19.00 Ukryta prawda 20.00 *** Faceci od kuchni – komedia Fr./Hiszp. 2012, reż. Daniel Cohen, wyk. Michaël Youn 21.55 *** Inwazja – thriller USA/Australia 2007, reż. Oliver Hirschbiegel, wyk. Nicole Kidman 23.55 *** Człowiek na krawędzi – thriller USA 2012, reż. Asger Leth, wyk. Sam Worthington 2.05 Żyjąc z potworem	
16.50 Szpital św. Anny (26) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (192) Detektyw Maciej Dębosz umawia się na spotkanie z kolegą z policji. Nad rzeką, gdzie mieli wspólnie wędkować, dochodzi do wybuchu namiotu przyjaciela. 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.25 Doradca smaku 20.30 Na Wspólnej (4134) – serial Polska 21.10 Gliniarz z Beverly Hills III *** – komedia sensacyjna USA 1994 Reż. John Landis, wyk. Eddie Murphy, Judge Reinhold, Hector Elizondo Axel Foley, nieujarzmiony detektyw, znów odwiedza Beverly Hills, ku wściekłości lokalnego szeryfa. Tropiąc złodziei samochodów, odkrywa, że są to ci sami bandyci, którzy zabili jego szefa. 23.30 Wielki Mike – dramat oby- **** czaj. USA 2009 Reż. John Lee Hancock, wyk. Sandra Bullock, Tim McGraw 2.10 Kuchenne rewolucje	

TV 4	DVB-T
5.30 Telezakupy TV Okazje 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 7.55 Bogaty dom – biedny dom 8.55 Policjantki i policjanci (232, 233) 10.55 Na ratunek 112 11.55 Trudne sprawy 14.55 Ktoś tu kłamie? 15.55 Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show 18.00 Policjantki i policjanci (1317, 1318) 20.00 Uroczysko (135, 136) 21.00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (946) 22.00 Sprawiedliwi. Trójiasto (63) – serial krym. Polska 23.00 *** Nieuchwytny cel – film sens. USA 1993 1.05 Love Island. Wyspa miłości	
16.50 Szpital św. Anny (26) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (192) Detektyw Maciej Dębosz umawia się na spotkanie z kolegą z policji. Nad rzeką, gdzie mieli wspólnie wędkować, dochodzi do wybuchu namiotu przyjaciela. 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.25 Doradca smaku 20.30 Na Wspólnej (4134) – serial Polska 21.10 Gliniarz z Beverly Hills III *** – komedia sensacyjna USA 1994 Reż. John Landis, wyk. Eddie Murphy, Judge Reinhold, Hector Elizondo Axel Foley, nieujarzmiony detektyw, znów odwiedza Beverly Hills, ku wściekłości lokalnego szeryfa. Tropiąc złodziei samochodów, odkrywa, że są to ci sami bandyci, którzy zabili jego szefa. 23.30 Wielki Mike – dramat oby- **** czaj. USA 2009 Reż. John Lee Hancock, wyk. Sandra Bullock, Tim McGraw 2.10 Kuchenne rewolucje	

(DVB-T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

CZWARTEK 18 Grudnia

TVP 1	DVB-T
7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Dobre historie 8.00 Serwis Info 8.20 Zaraz wracam (56) 9.00 Ranczo (37) 10.00 Komisarz Alex (53) 11.00 Ojciec Mateusz (26) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogoda 12.35 To się opłaca 12.50 Przyroda w symbiozie: Góry – serial dok. 14.00 Wichrowe wzgórze (321) – serial obyczaj.	
15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (779) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Telexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4620) 18.45 Akacjowa 38 (771) – serial obyczaj. Hiszpania 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Zaraz wracam (57) – serial obyczaj. Polska 21.10 Ojciec Mateusz (333) – serial krym. Polska 22.10 Sprawa dla reportera 23.10 Ostatnia wyprawa – film dokumentalny Polska/Włochy/ Nepal/Szwajcaria/Indie/Austria 2024 Opowieść o Wandzie Rutkiewicz, najwybitniejszej polskiej alpinistce. To historia pionierki, która jako pierwsza kobieta zdobyła K2 i jako pierwsza Europejka stanęła na Mount Everescie. Zaginęła w maju 1992 roku pod szczytem Kanczendzongi. Jej ciała nigdy nie odnaleziono. 0.15 Wykrywacz kłamstw	

★★★★ koniecznie ★★★★ zdecydowanie tak ★★★ możesz ★★ nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

PIĄTEK 19 Grudnia

TVP 1	DVB-T
7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Agape blisko Ciebie 8.00 Serwis Info 8.20 Okrasa łamie przepisy 9.00 Ranczo (38) 10.00 Komisarz Alex (54) 11.00 Ojciec Mateusz (27) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogoda 12.35 Magazyn rolniczy 12.50 Przyroda w symbiozie 14.00 Wichrowe wzgórze (322) – serial obyczaj. Turcja 2024	
15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka – teleturniej 16.05 Dziedzictwo (780) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Telexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4621) – telenowela Polska 18.45 Akacjowa 38 (772) – serial obyczaj. Hiszpania 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Zaraz wracam (58) – serial obyczaj. Polska 21.10 Komisarz Alex (306) Podczas imprezy na barce mieszkalnej ginie chłopak. Gdy główny podejrzany, jego kolega, również zostaje znaleziony martwy, policja odkrywa, że za obiema zbrodniami stoi ten sam morderca. 22.10 Miłość jest blisko – komedia ★★★ romantyczna Polska 2022 Reż. Radosław Dunaszewski, wyk. Wojciech Solarz, Weronika Książkiewicz, Olga Bołdż 0.05 Czarna śmierć (6)	

★★★★ koniecznie ★★★★ zdecydowanie tak ★★★ możesz ★★ nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

Polsat	DVB-T
5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Nowy dzień – magazyn 8.30 Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny 9.30 Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny 11.30 Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 14.40 Dlaczego ja? (1409) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025	
15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (889) 17.00 Gliniarze (1050) – serial fabularno-dokumentalny 18.00 Pierwsza miłość (4118) – serial Polska 18.50 Wydarzenia 19.15 Gość „Wydarzeń” 19.55 A więc wojna – film sensa- ★★★ cyjny USA 2012 Reż. Joseph McGinty Nichol, wyk. Reese Witherspoon, Chris Pine, Tom Hardy 22.05 Jak ona to robi? – komedia ★★ USA 2011 Reż. Douglas McGrath, wyk. Sarah Jessica Parker, Pierce Brosnan, Greg Kinnear Kate budzi podziw przyjaciół i kolegów z pracy, sprawnie godząc bogate życie rodzinne z zawrotną karierą w biznesie. Gdy jej klientem zostanie uwodzicielski Jack, Kate przyjdzie zmierzyć się z pokusą wielkich pieniędzy i jeszcze większych namiętności... 0.00 Wkręcenie ★★★ – komedia Polska 2014	

TVN	DVB-T
5.00 Jak to jest zrobione? 5.30 Uwaga! 5.55 Ukryta prawda 6.50 Kuchenne rewolucje: Bytom – Restauracja „Pod Orzechem” – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN 11.25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Helios”, Czerwionka-Leszczyny – reality show 13.35 Ukryta prawda (1554-1556) – serial fabularno-dokumentalny Polska	
16.50 Kuchenne rewolucje – reality show 17.55 Detektywi (193) – serial fabularno-dokumentalny 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (4135) – serial Polska 20.55 Kuchenne rewolucje Magda Gessler jedzie do Koronowa, miasta na Kujawach, by pomóc właścicielowi restauracji „Nasze smaki”. Mimo że Mike bardzo się stara, lokal nie przyciąga gości. 22.00 Król życia ★★★ – komedia Polska 2015 Reż. Jerzy Zeliński, wyk. Robert Więckiewicz, Magdalena Popławska, Bartłomiej Topa Nieprzystępny, złośliwy i nieczuły Edward – mąż, ojciec i syn, ulega wypadkowi. Choć mieszka w tym samym mieszkaniu, chodzi tym samym chodnikiem, spotyka tych samych ludzi, wszystko staje się inne. 0.00 Mroczny Rycerz – film sens- ★★★★★ sacyjny USA/W. Bryt. 2008 3.00 Szpital św. Anny (70)	

TVN 7	DVB-T
6.40 Szkoła 8.35 Ukryta prawda 11.40 Detektywi 12.40 W-11 Wydział Śledczy 14.55 Zapukaj do moich drzwi (4) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Tajemnice miłości 17.55 Zagadki losu 19.00 Ukryta prawda 20.00 ★★★ Jak przeżyć święta – komedia rom. USA 2004, reż. Mike Mitchell, wyk. Ben Affleck 22.10 ★★★★★ Kwiat pustyni – film biograf. Austria/Fr./Niemcy/W. Bryt. 2009, reż. Sherry Hormann, wyk. Liya Kebede 0.45 ★★★★★ Wojownicze żółwie ninja: Wyjście z cienia – film przygod. USA/Hongk./Chiny 2016	
TVP Kultura	DVB-T
9.00 Noce i dnie (12) 10.05 ★★★★★ Skarga – film Polska 1991 11.40 Kwiaty i jaszczury. Historia majoliki nieborowskiej 12.05 Reżyserzy 13.00 Kolekcja 13.20 Studio Kultura – niedziela z... 14.15 ★★★★★ Złoto dezertorów – komedia Polska 1998 16.25 Lalka (1) 17.55 Dzień z życia artysty 18.35 Wstęp wolny 18.55 John Wayne – więcej niż mit 20.00 Hala odłotów 21.05 ★★★★★ Zorro – film przyg. Wł./Fr. 1975 23.10 Łódź Kultury 23.45 ★★★★★ Czarny mercedes – film krym. Pol. 2019	
TVP Sport	DVB-T
10.15 Mundial 2026: Legendy miejskie 10.50 Koszykówka: LM FIBA: Legia Warszawa – Academics Heidelberg 12.45 Pływanie na krótkim basenie: ME w Lublinie: Podsum. 14.10 (L) Biatlon: PŚ kobiet w Annecy-Le Grand-Bornand 15.55 LM Strongman: Holandia 16.55 (L) Pływanie na krótkim basenie: MP w Szczecinie 19.40 (L) Tenis stołowy: LM ETTU: KS ORLEN Bogoria Grodzisk Mazowiecki – SF SKF EL Niño Praga 22.05 (L) Rzutki: MŚ PDC w Alexandra Palace w Londynie	

DVB-T stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

Polsat	DVB-T
5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Nowy dzień – magazyn 8.00 Halo tu Polsat – magazyn 11.30 Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz 14.40 Dlaczego ja? (1410) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025	
15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (890) 17.00 Gliniarze (1051) Filip ucieka przed aresztowaniem, porywając małego Antosia. Po odkryciu przez policję jego mrocznych sekretów Natalia zostaje odsunięta od sprawy. Zdeteminowana kobieta prowadzi własne poszukiwania. 18.00 Pierwsza miłość (4119) – serial Polska 18.50 Wydarzenia 19.15 Gość „Wydarzeń” 19.55 Czarownica 2 – film fantasy ★★★ USA/W. Bryt./Kan./Fr. 2019 Reż. Joachim Rønning, wyk. Angelina Jolie, Elle Fanning, Michelle Pfeiffer 22.35 Królowna Śnieżka i Łowca ★★★ – film fantasy USA/W. Bryt. 2012 Reż. Rupert Sanders, wyk. Kristen Stewart, Charlize Theron, Chris Hemsworth 1.10 Resident Evil: Retribucja – ★★★ horror Niemcy/Kanada/USA/ Francja/W. Bryt. 2012 3.25 Rodzina na Maxa (26)	

TVN	DVB-T
5.00 Nauka jazdy – program rozrywkowy 5.40 Uwaga! – magazyn 5.55 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 6.50 Kuchenne rewolucje – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN 11.25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Ibis”, Goszczanów – reality show 13.35 Ukryta prawda (1557-1559) – serial fabularno-dokumentalny	
16.50 Kuchenne rewolucje Magda Gessler jedzie do Mielca, by pomóc właścicielce restauracji „Vis a Vis”. Zamiast oczekiwanych zysków gastronomiczny biznes przynosi straty. 17.55 Detektywi (194) Młoda kobieta znika ze swojego wieczoru panieńskiego. Okazuje się, że wyszła z byłym partnerem. Narzeczony zaginionej wynajmuje detektywów. Podejrzewa, że były chłopak mógł skrzywdzić jego ochaną. 19.00 Fakty 19.35 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich 19.50 Uwaga! – magazyn 20.00 Black Adam ★★★ – film sf USA/Kanada/Nowa Zelandia/Węgry 2022 Reż. Jaume Collet-Serra, wyk. Dwayne Johnson, Aldis Hodge, Pierce Brosnan 22.50 Mroczny Rycerz powstaje ★★★★★ – film sensacyjny W. Bryt./USA 2012 Reż. Christopher Nolan, wyk. Christian Bale, Tom Hardy 2.05 Kuba Wojewódzki	

TVN 7	DVB-T
6.00 Szkoła 8.40 Ukryta prawda 11.40 W-11 Wydział Śledczy 13.55 Detektywi 14.55 Zapukaj do moich drzwi (5) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Tajemnice miłości 17.55 Zagadki losu 19.00 Ukryta prawda 20.00 ★★★★★ Historia Kopciuszka – komedia USA/ Kan. 2004, reż. Mark Rosman, wyk. Hilary Duff 22.10 ★★★★★ Noce w Rodanthe – melodramat USA/Australia 2008, reż. George C. Wolfe, wyk. Diane Lane 0.15 ★★★★★ Judasz i Czarny Mesjasz – dramat USA 2021 2.45 SOS. Ekipy w akcji 3.30 Usterka 4.05 Druga strona medalu 5.15 Szkoła	
TVP Kultura	DVB-T
9.00 Pan wzywał, Milordzie? (5) 10.00 Inf. kulturalne 10.35 Actus Humanus Nativitas – Farinelli 11.40 ★★★★★ Błękitny pokój – dr. Pol. 1965 12.20 John Wayne – więcej niż mit 13.30 Jak to się mówi... 14.10 ★★★★★ Król w Nowym Jorku – kom. W. Bryt. 1957 16.00 Co nam w duszy gra 17.10 ★★★★★ Kulig – kom. Pol. 1968 17.55 Kolekcja 18.20 Gregory Porter: bądź wierny swej muzyce 20.05 ★★★★★ Jeźdźcy sprawiedliwości – film sens. Dania/Szw. 2020 22.10 Tygodnik kulturalny 23.15 ★★★★★ Zorro – film 1975	
TVP Sport	DVB-T
9.55 Biatlon: PŚ kobiet w Annecy-Le Grand-Bornand 11.20 Tenis stołowy: LM ETTU: KS ORLEN Bogoria Grodzisk Mazowiecki – SF SKF EL Niño Praga 13.05 Rzutki: MŚ PDC w Londynie: Krzysztof Ratajski – Alexis Toylo 14.10 (L) Biatlon: PŚ mężczyzn w Annecy-Le Grand-Bornand 15.55 Ring TVP Sport 16.55 (L) Pływanie na krótkim basenie: MP w Szczecinie 19.40 (L) Boks: RKB Wiskok 1995 Rzeszów – CKB Potężni 22.45 Sportowy wieczór 23.30 Rzutki: MŚ PDC w Londynie	

TV 4	DVB-T
6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 7.55 Bogaty dom – biedny dom 8.55 Policjantki i policjanci (234, 235) 10.55 Na ratunek 112 11.55 Trudne sprawy 14.55 Ktoś tu kłamie? 15.55 Łowcy skarbów. Kto da więcej 18.00 Policjantki i policjanci (1318, 1319) 20.00 Uroczysko (137, 138) 21.00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (947) 22.00 Sprawiedliwi. Trójmiasto (64) 23.00 ★★★★★ Nieśmiertelny – film fantasy W. Bryt./USA 1986, reż. Russell Mulcahy, wyk. Christopher Lambert 1.25 Love Island. Wyspa miłości 2	
TV Trwam	DVB-T
11.35 Przyroda i ludzie 12.20 Wykłady z kongresu: Katolicy a tożsamość Europy 13.05 Mateczniki polskości 13.30 Msza święta 14.35 W służbie Bogu i ojczyźnie 15.00 Po stronie prawdy 16.10 Z wędką... 16.35 Sól Ziemi 17.30 Odpowiedzialni za Kościół 18.15 Rozmowy niedokończone 19.30 Każdy maluch to potrafi 19.45 Modlitwa z udziałem dzieci 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 21.40 Polski punkt widzenia 22.00 Głos serca (87) 23.00 Telewizyjny Uniwersytet Biblijny	
TV Puls	DVB-T
6.00 Nash Bridges (35, 36) 8.00 Kobra – oddział specjalny (10, 11) 10.00 Zbuntowany anioł (221, 222) 11.55 Wspaniałe stulecie (53, 1) 13.50 Lombard. Życie pod zastaw (387, 388) – serial obyczaj. Polska 15.50 Ranczo (42, 4) – serial kom. Polska 18.00 Lombard. Życie pod zastaw (906, 907) – serial obyczaj. Polska 20.00 ★★★★★ Pies – komedia USA 2022 22.05 ★★★★★ Powiedz tak – komedia rom. USA/Niemcy 2001 0.05 ★★★★★ Miłość jest blisko – komedia rom. Polska 2022	

DVB-T stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

SOBOTA 20 Grudnia

TVP1

7.00 Msza święta na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie **8.05** Rok w ogrodzie extra **8.20** Pełnosprawni **8.55** Ranczo (39) **10.00** Komisarz Alex (55) **11.00** Ingres kard. Grzegorza Rysia do archikatedry krakowskiej **13.05** Ojciec Mateusz (28) **14.00** Dobre strony: Katarzyna Herman i Bartłomiej Topa **14.25** Okrasa łamie przepisy

15.00 Rolnik szuka żony
Po dwóch miesiącach przerwy Marta Manowska ponownie spotyka się z uczestnikami programu. Podczas rozmowy z prowadzącą bohaterowie opowiedzą o wydarzeniach ze swojego życia po zakończeniu emisji.

16.05 Dziedzictwo (781)
– serial obyczaj. Turcja

17.00 Telexpress

17.35 Ojciec Mateusz (333)
– serial krym. Polska

18.40 Jaka to melodia?
Na cel charytatywny grają: Joanna Kozak, Piotr Szaradowski, Michał Wiśniewski.

19.30 19.30

19.55 Pytanie dnia

20.25 Spectre – film sensacyjny
★★★★ W. Bryt./USA 2015
Reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig, Christoph Waltz, Léa Seydoux

23.00 Pozdrowienia z Paryża
★★★ – film sensacyjny Francja/W. Bryt./USA 2009
Reż. Pierre Morel, wyk. John Travolta, Jonathan Rhys Meyers

0.45 Miłość jest blisko – komedia
★★★ rom. Polska 2022

★★★★ koniecznie ★★★★ zdecydowanie tak ★★★ możesz ★★ nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

TVP 2

5.10 Barwy szczęścia (3277, 3278) – serial Polska **6.25** M jak miłość (1897) – serial Polska **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **11.30** Górna półka smaku – magazyn **12.10** Postaw na milion – teleturniej **13.05** Miłość i nadzieja (357) – serial obyczaj. Turcja **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Koło fortuny – teleturniej

15.15 Szansa na sukces. Opole 2026: Renata Przemek
16.20 Na dobre i na złe (974) – serial obyczaj. Polska

17.15 Miłość i nadzieja (358) – serial obyczaj. Turcja

18.15 Va banque – teleturniej

18.50 Słowo na niedzielę:
Nie jest tak złe

19.00 Informacje kulturalne

19.20 Rodzinka.pl (293) – serial kom. Polska

20.00 Małeńki znak – świąteczny koncert Ireny Santor
Irena Santor, niekwestionowana Pierwsza Dama Polskiej Piosenki, obchodziła w grudniu 2024 roku swoje 90. urodziny. Z tej okazji zrealizowano wyjątkowy, świąteczny koncert artystki.

22.05 Listy do Julii – komedia
★★★ romantyczna USA 2010
Reż. Gary Winick, wyk. Amanda Seyfried, Christopher Egan, Gael García Bernal
Amerykanka zwiędzająca Weronę pod balkonem Julii znajduje list z 1957 r. od nieśczęśliwie zakochanej kobiety. Postanawia odszukać autorkę...

0.05 Morderstwa na Belle-Île
★★★ – film krym. Francja 2020

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.00** Halo tu Polsat – magazyn **11.30** Ewa gotuje – magazyn **12.00** Awantura o kasę – teleturniej Polska 2025 **13.10** Jak wytresować smoka 3 – film animowany USA/Japonia 2019, dub. Grzegorz Drojewski, Julia Kamińska, Wojciech Machnicki

15.30 Chłopaki do wzięcia
Henio nie może ochłonić po ostatniej imprezie, a Daniel realizuje aktorskie marzenia. Wojtek szuka partnerki, która kocha zwierzęta. Karina chce założyć rodzinę.

16.30 Randka w ciemno
W przedostatnim odcinku w tym sezonie miłości szukać będą: Beata, freelancerka, Jola – do niedawna wojskowa szeregowa oraz Małgosia, właścicielka sklepu. Spośród pań wybierać będzie Klaudius, nauczyciel muzyki i plastyki.

18.50 Wydarzenia

19.15 Prezydenci i premierzy – program publicystyczny

19.55 Kabaret na żywo. Chyba Czesuaf – program rozrywkowy

21.55 Niezniszczalni 4 – film sensacyjny USA 2023
Reż. Scott Waugh, wyk. Jason Statham, Sylvester Stallone, 50 Cent

0.05 Reakcja łańcuchowa
★★★ – thriller USA 1996

2.35 Świat według Kiepskich (509-511) – serial kom.

4.40 Disco gramy!

TVN

5.00 Nauka jazdy – program rozrywkowy **5.40** Uwaga! – magazyn **5.55** Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny **6.50** Kuchenne rewolucje: Grudziądz, bar „Pierozek” – reality show **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Na Wspólnej (4132-4135) **13.25** Anatomia piękna – serial dok. **14.30** Bitwa o gości – reality show Polska 2025

15.35 Studio Pucharu Świata

16.00 (L) Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Engelbergu: 1. konkurs indywidualny na skoczni HS 140 – 1. seria

17.05 Studio Pucharu Świata

17.15 (L) Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Engelbergu: 1. konkurs indywidualny na skoczni HS 140 – 2. seria

18.00 Studio Pucharu Świata

18.25 The Floor – teleturniej

19.00 Fakty

19.45 Wonka – komedia USA/W. Bryt./Kanada 2023
Reż. Paul King, wyk. Timothée Chalamet, Calah Lane, Keegan-Michael Key

22.15 W starym, dobrym stylu
★★ – komedia kryminalna USA 2017
Reż. Zach Braff, wyk. Morgan Freeman, Michael Caine, Alan Arkin

0.15 Wszyscy święci New Jersey
★★★ – dramat kryminalny USA 2021

2.40 Szpital św. Anny (72)

3.30 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (13)

TVN 7

7.45 ★★★ Mikołaj i spółka – komedia Fr/Belg. 2017 **9.45** Bez kompleksów **10.50** Ukryta prawda **13.50** Zróbmy sobie dom **15.00** Detektywi **18.00** Bez kompleksów **19.00** Idź na całość **20.00** ★★★ Wierna – film sens. USA 2016, reż. Robert Schwentke, wyk. Shailene Woodley **22.45** ★★★ Rafa – horror Australia 2010, reż. Andrew Traucki, wyk. Damian Walshe-Howling **0.25** ★★★ Operacja „Deszcz” – film sf Australia 2020, reż. Luke Sparke, wyk. Dan Ewing **2.55** Żyjąc z potworem **3.45** Fachowcy **4.20** Usterka

TVP Kultura

10.05 Legendy Paryża – opowieść o sztuce XIX w. **11.05** Dziki Zachód Calamity Jane – anim. **12.40** Gregory Porter: bądź wierny swej muzyce **14.20** Tworzyć to żyć dwa razy. Karin i Tadeusz Jaroszyńscy **14.55** ★★★ Będzie lepiej – kom. Pol. 1936 **16.45** Tamte lata, tamtedni **17.25** ★★★ Król w Nowym Jorku – kom. W. Bryt. 1957 **19.20** Dzień z życia artysty **20.00** ★★★ Złota dama – dr. W. Bryt./USA 2015 **22.00** Raz na milion lat – piosenki zespołu Republika **23.05** ★★★ Jeźdźcy sprawiedliwości – film sens. 2020

TVP Sport

9.20 Rzutki: William O'Connor – Krzysztof Kiciu **10.20** Biatlon: PS mężczyzn w Anncy-Le Grand-Bornand **12.10** (L) Biatlon: PS kobiet w Anncy-Le Grand-Bornand **13.30** Quiz TVP Sport **14.20** Studio **14.40** (L) Biatlon: PS mężczyzn w Anncy-Le Grand-Bornand **15.55** (L) Pływanie na krótkim basenie: MP w Szczecinie **18.40** (L) Tenis stołowy: KTS Enea Siarkopol Tamobrzeg – Miro Ganxets Costa Durada **21.15** Sportowy wieczór **21.40** (L) Boks: Callum Simpson – Troy Williamson

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej **7.00** Galileo **11.05** #JesteśmyDlaDzieci **11.30** Miodowe lata (41) **12.20** Galileo **13.25** ★★★ Świąteczna podróż – komedia Kan. 2020, reż. Catherine Cyran, wyk. Rachael Leigh Cook, Greyston Holt, Robyn Bradley **15.00** Policjantki i policjanci (1311-1315) – serial obyczaj. Polska **20.00** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (944-947) **0.00** Gwiazdy kabaretu **2.05** STOP Drogówka **3.15** Interwencja **3.25** Lubię Disco! **4.25** Top 10 lista przebojów

TV Trwam

11.00 Kropelka radości **12.20** Warto zauważyć... **12.50** Natura obiektywnie **13.30** Msza święta **14.45** Jak wygrać małżeństwo? **15.00** Dzielnia niewiasta **15.15** Mateczniki polskości **15.30** Wierzę w Boga **16.10** Historia PL **17.00** Z Parlamentu Europejskiego **17.30** Przelamując bariery **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Manna z nieba **19.45** Modlitwa z udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Warto być ojcem **22.15** Głos serca (112)

TV Puls

5.00 Dyżur **6.00** Nash Bridges (33) – serial sens. USA **7.00** Kobra – oddział specjalny (8, 9) – serial sens. Niemcy **9.00** Taki jest świat – magazyn **10.00** Lombard. Życie pod zastaw (381, 383, 385, 387, 389, 904-908) – serial obyczaj. Polska **20.00** ★★★ Brygada ponad prawem – film sens. Fr. 2015 **21.55** ★★★ Prawo zemsty – thriller USA 2009 **0.00** ★★ Demonstracja siły – film sens. USA 2013 **2.05** Dyżur **3.05** Taki jest świat – magazyn **4.00** Menu na miarę

(D3 T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

NIEDZIELA 21 Grudnia

TVP1

7.00 Msza św. w Krakowie Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.45** Zmiennicy (2) **10.00** Ojciec Mateusz (29) **10.55** Komisarz Alex (306) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Pielgrzymi Nadziei **13.10** Planeta Ziemia: Skrajności – serial dok. **14.15** ★★ Dzień dobry, Kocham Cię! – komedia rom. Polska 2014

16.05 Dziedzictwo (782)
– serial obyczaj. Turcja

17.00 Telexpress

17.35 Daję słowo. Maciej Orłoś:
Artur Barciś – talk show

18.40 Jaka to melodia?
Na cel charytatywny grają: Wojtek Cugowski, Szymon Wydra, Karina Nicińska.

19.30 19.30

19.55 Pytanie dnia

20.25 Czarna śmierć (7)
Malczyk i Majer walczą o powrót do władzy, przekonując ministra o wygaszeniu epidemii. Tymczasem Igor podejmuje ryzykowną decyzję o publikacji prawdy o przyczynach zarazy, jednak w ostatniej chwili cenzura zmienia treść artykułu.

21.25 Co się zdarzyło w Las Vegas – komedia romantyczna USA 2008
Reż. Tom Vaughan, wyk. Cameron Diaz, Ashton Kutcher, Rob Corddry

23.15 Spectre – film sensacyjny W. Bryt./USA 2015
Reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig, Christoph Waltz, Léa Seydoux

1.40 Sprawdzamy

TVP 2

5.05 Barwy szczęścia (3281) **5.45** M jak miłość (1898) – serial Polska **6.45** Operacja zdrowie – magazyn **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **11.15** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **11.55** Małeńki znak – świąteczny koncert Ireny Santor – program muzyczny **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Koło fortuny – teleturniej

15.10 Szansa na sukces. Opole 2026: Big Cyc – show

16.15 Tak to leciało! – teleturniej

17.15 Zaślubiona (6)
Maria jest w zaawansowanej ciąży i wciąż walczy o otrąśnięcie się z żaloby. Odwiedzają ją Luisa i jej matka, aby przekonać ją do powrotu do Kalabrii. Maria nie zamierza jednak opuszczać domu, który tak bardzo pokochała.

18.25 Rodzinka.pl (294)
– serial kom. Polska

19.00 Niepewne sytuacje – program rozrywkowy

19.15 W obliczu śmierci – film
★★★ sensacyjny W. Bryt./USA 1987
Reż. John Glen, wyk. Timothy Dalton, Maryam d'Abo, Joe Don Baker

21.35 Muzyka na dobry wieczór: Myslovitz na dobry wieczór – program muzyczny

22.40 Mój piękny syn – film biograf. USA 2018
Reż. Felix Van Groeningen, wyk. Steve Carell, Timothée Chalamet, Maura Tierney

0.55 Krucjata. Prawo serii (2)

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.00** Halo tu Polsat – magazyn **11.00** Sezon na misia II – film animowany USA/Kanada 2008, dub. Dariusz Toczek, Jarosław Boberek, Aneta Todorczuk-Perchuc **12.40** Sing – film animowany USA/Japonia/ Francja 2016, dub. Marcin Dorociński, Małgorzata Socha, Ewa Farna

15.00 Czarownica 2
★★★ – film fantasy USA/W. Bryt./Kanada/Francja 2019
Reż. Joachim Ronning, wyk. Angelina Jolie, Elle Fanning, Michelle Pfeiffer

17.30 Awantura o kasę – teleturniej

18.50 Wydarzenia

19.30 Państwo w państwie – program publicystyczny

20.00 Dom Gucci – thriller USA/ Kanada 2021
Reż. Ridley Scott, wyk. Lady Gaga, Adam Driver, Al Pacino

23.30 Sekstaśma
★★ – komedia USA 2014
Reż. Jake Kasdan, wyk. Cameron Diaz, Jason Segel, Rob Corddry
Komedia o małżeństwie, które aby ożywić związek, nagrało filmy intymne wyczyń, a ich film wyciekł do znanych. By uratować reputację, podejmują się szalonego zadania usunięcia materiału z sieci.

1.35 Ostrożnie z dziewczynami
★★★ – komedia romantyczna USA 2002

3.30 Świat według Kiepskich

4.40 Disco gramy!

TVN

5.15 Jak to jest zrobione? **5.45** Uwaga! **6.00** Batwheels **6.15** Ukryta prawda **7.10** Magda gotuje Internet – talk show **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Co za tydzień – magazyn **12.05** Bitwa o gości – reality show **13.10** ★★★ Poszukiwacze zaginionej arki – film przygodowy USA 1981, reż. Steven Spielberg, wyk. Harrison Ford

15.40 Studio Pucharu Świata

16.00 (L) Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Engelbergu: 2. konkurs indywidualny na skoczni HS 140 – 1. seria

17.05 Studio Pucharu Świata

17.15 (L) Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Engelbergu: 2. konkurs indywidualny na skoczni HS 140 – 2. seria

18.00 Studio Pucharu Świata

18.25 The Floor – teleturniej

19.00 Fakty

19.45 Lego Masters. Kierunek Polska – program rozrywkowy

20.50 Indiana Jones i Świątynia Zagłady – film przygodowy USA 1984
Reż. Steven Spielberg, wyk. Harrison Ford, Kate Capshaw, Ke Huy Quan

23.20 Odważna – dramat kryminalny USA/Australia 2007
Reż. Neil Jordan, wyk. Jodie Foster, Terrence Howard, Mary Steenburgen

1.50 Nastolatki rządzą... kasą

2.40 MasterChef

3.50 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (14)

TVN 7

7.05 Zróbmy sobie dom **8.10** Anatomia piękna **9.20** ★★★ Lassie, wróć! – film przyg. Niem. 2020 **11.20** Ukryta prawda **13.20** Detektywi **15.20** ★★★ Za duży na bajki – kom. Pol. 2022 **17.35** ★★★ Wierna – film sens. USA 2016, reż. Robert Schwentke, wyk. Shailene Woodley **20.00** ★★★ Ścigany – film sens. USA 1993, reż. Andrew Davis, wyk. Harrison Ford **22.50** ★★★ San Andreas – film katastrof. USA/Australia 2015, reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson **1.15** ★★★ Faceci od kuchni – kom. 2012 **2.50** Żyjąc z potworem

TVP Kultura

9.05 Cykl adwentowy **9.25** Wspólny dom **10.05** Wielcy mistrzowie malarstwa **11.10** Wstęp wolny **11.25** Pan wzywał, Milordzie? (5) **12.30** Bez stałego adresu – Bob Dylan **14.20** W poszukiwaniu dobrego filmu **15.00** ★★★ Strach – dramat W./Mona-Niemcy 1954 **16.35** Dobry tytuł **17.15** Studio Kultura – niedziela z... **18.05** Cztery pory roku i 10-lecie grupy MoCarta – PaKA 2007 **20.00** ★★★ Whiplash – film obyczaj. USA 2013 **21.55** The Police – kulisy wielkiej kariery **23.25** Zima – film anim.

TVP Sport

10.00 Futbol totalny **11.10** Motorowodna F1H2O **11.45** Studio **12.10** (L) Biatlon: PS kobiet w Anncy-Le Grand-Bornand **13.30** Drugi skok **14.20** Studio **14.40** (L) Biatlon: PS mężczyzn w Anncy-Le Grand-Bornand **15.55** (L) Pływanie na krótkim basenie: MP w Szczecinie **18.45** (L) Boks: Imperium Wałbrzych – Legia Warszawa **21.45** Sportowy wieczór **22.30** Biatlon: PS kobiet w Anncy-Le Grand-Bornand **23.25** Biatlon: PS mężczyzn w Anncy-Le Grand-Bornand **0.20** Boks: C. Simpson – T. Williamson

TV 4

6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej **6.55** Wielkie tajemnice historii **7.50** 11 września – ostatnie minuty lotu 93 **8.50** Gwiazdy kabaretu **9.00** Ewa gotuje **9.30** Galileo **11.35** ★★★ Robin Hood: książe złodziei – film przygod. USA 1991 **14.35** ★★★ U-571 – dramat USA/Fr./Wł. 2000 **17.00** ★★★ Goście w Ameryce – komedia Fr./USA 2001 **18.55** Uroczysko (183, 184) – serial krym. Polska **20.00** Sprawiedliwi. Trójmiasto (61-64) **0.00** STOP Drogówka **1.00** Zamki krzyżowców: budowle nie do zdobycia **2.05** Covidowi zwycięzcy

TV Trwam

11.45 Rozważania adwentowe dla rodzin dzieci utraconych **12.00** Anioł Pański z Ojcem Świętym **12.15** Papież Polak do rodaków **12.40** Misja Bilaj **13.10** Brat Anatol apostoł Maryi **14.30** Zapiski ze świętości Prymasa Tysiąclecia **15.00** Wieś to też Polska **16.10** Koncert życzeń **17.00** Natura et Homo **17.30** Sól Ziemi **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Mioma katolicka rodzina **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **22.00** Mocni Jego mocą **22.45** Jak wygrać małżeństwo?

TV Puls

5.00 Dyżur **5.55** Taki jest świat – magazyn **6.30** Kobra – oddział specjalny (10-12) – serial sens. Niemcy **9.15** Ranczo (5-9) – serial kom. Polska **14.25** ★★★ Naga broń 33 i 1/3: Ostateczna zniwaga – komedia USA 1994 **15.55** ★★★ Powiedz tak – komedia rom. USA/Niemcy 2001 **18.05** ★★★ Pies – komedia USA 2022 **20.00** ★★★ Uprowadzona 3 – film sens. USA/Hiszp./Fr. 2014 **22.10** ★★ Pomścić córkę – film sens. USA 2022 **0.10** ★★★ Mizantrop – thriller USA/Kan. 2023

(D3 T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

Zofia Komedowa, Maria Kownacka, Joanna Hasiorowa - są bardzo różne. Co łączyło je w ich związku z Bieszczadami?

Wszystkie kochały niezależność, miały ogromną wiarę w siebie i przekonanie, że poradzą sobie wszędzie. Hasiorowa, artystka tkaniny, żona Władysława Hasiora, podróżowała i wystawiała prace na całym świecie. Komedowa - najpierw żyła jako światowa kobieta u boku męża muzyka, torując mu karierę, a potem odważna wdowa. Kownacka - przez lata bez oporów ruszała w teren, nawet po siedemdziesiątce, by obserwować przyrodę. Była wieczną „kobietą w drodze” - reporterką, krajoznawczynią, która musiała wszystko w naturze dotknąć, usłyszeć i zobaczyć. Pracowała do końca życia. Wszystkie moje bohaterki to kobiety wyzwolone, samodzielne, odważne, gotowe podjąć decyzję o zmianie życia z dnia na dzień. Synowie Hasiorowej i Komedowej opowiadali mi, jak nagle usłyszeli od matek, że mają im wynająć pokój lub spakować rzeczy z mieszkania, bo one zostają w Bieszczadach. Moje bohaterki łączyła też ogromna uważność na przyrodę. Zofia Komedowa opowiadała, że nie mogła się skupić na czytaniu, bo tyle działo się wokół jej domu w Bieszczadach: a to samy podchodziły pod San, a to łasice biegały po strychu, a to niedźwiedź wszedł na podwórko, albo obserwowała przez lornetkę ptaki w dolinie Sanu.

To bohaterki na nasze czasy?

Zdecydowanie. Realizowały w jakiś sposób - pewnie nieświadomie - ideę głębokiej ekologii. Nie stawiały siebie w centrum i zamykały się w domach, tylko budowały relacje z sąsiadami, rozumiały, że współczucie to nie uczucie, tylko postawa, dbały o zwierzęta, przyglądały się roślinom rosnącym obok domu, czyli aktywnie, z pełnym zaangażowaniem nawiązywały więzi ze wszystkim, co żyje. I troszczyły się o środowisko. Pomagały innym i chroniły to, co wokół, doświadczając Bieszczadów w pełni.

Tytuł „Nie dopytuj się” brzmi jak nakaz milczenia. Co oznacza?

To zdanie usłyszałam w Bieszczadach kilka razy. Na przykład od gospodarza schroniska, którego dopytywałam kiedyś o współuczestników pewnego wieczoru w Bieszczadach. Opowiedział mi historię jednego z kolegów, który w nich przepadł. Drugi raz - od osoby wychowanej w Bieszczadach, która odkryła, że część rodziny kolegi, która nagle zjawia się w jego domu, trafiła na Warmię po wysiedleniu w czasie akcji „Wisła”. W obu sytuacjach padło: „Nie dopytuj się”. Nie wiedziałam też przez długi czas, czy mam prawo dopytywać

ARTYSTKI, NIEZALEŻNE WDOWY I BUNTOWNICZKI. BOHATERKI BIESZCZADZKICH OPOWIEŚCI

Bieszczady - kraina wolności, zakapiorów, artystów i uciekinierów od miejskiego hałasu. Ale im dłużej im się przyglądać, tym wyraźniej widać, że to miejsce nie jest ani romantyczną dziczą, ani pustą przestrzenią, gotową na nowe legendy. Pod warstwą współczesnych opowieści wciąż żyją tu historie wysiedleń, nieistniejących wsi, wieloetnicznych sąsiedztw i pamięci. Anna Kamińska w książce „Nie dopytuj się” wraca w Bieszczady, by opowiedzieć je na nowo z kobiecej perspektywy.

Jolanta Tęcza-Ćwierz

Anna Kamińska: - Przez dwa lata jeździłam w Bieszczady na reporterskie wyprawy.

o losy pewnej rodziny z Wełtyny, aż w końcu się odważyłam. Uznałam, że to święty tytuł, bo w Bieszczadach takich niedopowiedzianych historii - wynikających z wojny oraz wysiedleń, przesiedleń, czy trudów życia na co dzień jest mnóstwo, a codzienność bieszczadzka i okruciny wielkiej historii to tło mojej książki.

Jak często trafiała pani na historie, których nie dało się dopytać?

W Bieszczadach pamięć została przerwana w latach 40. XX wieku, więc nieustająco traflałam na takie historie. Każda wieś ma inną przeszłość: jedne miejscowości objęła akcja „Wisła”, inne - jak okolice Lutowisk - nie, bo do 1951 roku należały do ZSRR, dopiero potem na skutek korekty granic wróciły do Polski. Ta wielość, różnorodność i gęstość historii była dla mnie wyzwaniem.

Jak wyglądała pani praca?

Przez dwa lata jeździłam w Bieszczady na reporterskie wyprawy. Część rozmów zawsze miałam umówionych, a część wynikała z tego, że kogoś spotkałam na miejscu. Przyglądałam się życiu w wielu miejscowościach. Rozmawiałam z rodzinami i przyjaciółmi głównych bohaterów książki, przeglądałam dokumenty, odwiedzałam archiwa, odsłuchiwałam nagrania Zofii Komedowej, odszyfrowywałam listy byłej żony Władysława Ha-

siora, odszukiwałam świadków zdarzeń w innych częściach Polski i sporo czytałam, żeby nie powtarzać tego, co już napisano o Bieszczadach, tylko opowiedzieć czytelnikom nowe historie.

Czy podczas zbierania materiałów coś panią zaskoczyło?

W Bieszczadach zaskakuje wiele i to nawet ludzi, którzy są stamtąd, choćby dzika przyroda. Spotyka się tam osoby z nieprzewidywalnymi pomysłami na życie, barwnymi osobowościami, czy takich, którzy opowiadają niestworzone rzeczy. Przed sklepami we wsiach siedzą miejscowi, którzy potrafią snuć opowieści bez końca. Mnie na pewno zaskoczyła Zofia Komedowa. Znałam ją z opowieści artystów i publikacji - raczej niepoehlebnich. A jej sąsiedzi malowali zupełnie inny obraz „Zośki” - osoby, która pomagała wszystkim we wsi, wozila cudze zwierzęta do weterynarza, pomagała ludziom pisać pisma, załatwiała lekarzy, prowadziła dom otwarty dla wszystkich: i dla artystów, i dla miejscowych.

A same Bieszczady? Zmieniła się pani wizja tych gór?

Znałam Bieszczady od lat z górskich wędrówek i miałam zawsze wrażenie, że to góry łagodne. Jednak kiedy zaczęłam rozmawiać w ramach pracy nad książką z ratownikiem GOPR i dowiedziałam się o wielu zdarzeniach: zaginięciu dzieci na połoninie, zamknięciu leśnika w lesie na skutek załamania pogody, czy wypadku śmiertelnym na łagodnym Bukowym Berdzie, zaczęłam na nie patrzeć inaczej, z respektem. Opisuję w książce te historie.

Pisze pani również o napięciach kulturowych: Bojkowie, Łemkowie, Polacy, Ukraińcy, Żydzi. Czy Bieszczady nadal noszą ślady tamtej wieloetnicznej historii?

Ślady rzeczywiście noszą, ale mam wrażenie, że o wieloetniczności, wielokulturowości, czy wielonarodowości dawnych Bieszczadów mówi się zdecydowanie za mało. Wielokulturowość sprzed II wojny światowej nie jest tu szeroko opisywana, pokazywana, czy przypominana. W Lutowiskach jest kirkut - cmentarz żydowski, ale trudno do niego trafić, tablica informacyjna stoi gdzieś na uboczu, a w miejscu byłej synagogi, po której zostały ruiny, leżą śmieci. Zdecydowanie brakuje działań, które przywołałyby tamtejszą historię.

W książce pojawia się też Siłmona Kossak. Jaką rolę odegrała w kontekście Bieszczad?

Zanim trafiła do Puszczy Białowieskiej, marzyła, by pracować w Dolinie Hulskiej w Bieszczadach. Pojechałam tam jej śladami, żeby zobaczyć miej-

sce, które sobie wymarzyła. Znała te góry z czasów studiów biologicznych na Uniwersytecie Jagiellońskim i po dyplomie chciała badać tam dzikie zwierzęta. Nie dostała jednak pracy, nie było tam jeszcze Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Pojechała więc do Białowieży, znalazła etat w jednym z instytutów naukowych i została tam na całe życie. Ale kochała każdy las górski: świerki, jodły, cisy. Wracała w Bieszczady, miała tu przyjaciela. Patrząc na nią, próbowałam zrozumieć, co tak bardzo ją tu kiedyś porwało, zafascynowało i uwiodło. Dzisiaj rozumiem ją doskonale.

Pisze pani o kobiecej relacji z naturą, a Bieszczady określa jako „kobietę niezależną”.

Skąd ten trop?
Z historii moich bohaterek. Od początku chciałam opowiedzieć o nich z kobiecej perspektywy, ponieważ takiej w książkach o Bieszczadach właściwie nie ma. Trafiłam na publikacje o zakapiorach, wojsku, harcerzach, PRL-u, ale nie o kobietach. A wiedziałam od lat, że mieszkała w nich choćby „szalona Zośka Komedowa”. To jej historia zmotywowała mnie, by przyjrzeć się, jak żyły tam inne kobiety: dlaczego wybrały to miejsce, albo do niego wróciły, dlaczego zostały w Bieszczadach niejako zrzędzeniem losu i jakie te kobiety są. Rozmawiałam z panią, która pamięta przedwojenne Bieszczady i ma ponad 100 lat, przytaczam relacje wielu kobiet. Chciałam pokazać, jak kobiety funkcjonowały w trudnym terenie, w surowym klimacie, z kiepskimi drogami i długimi zimami. Kiedyś i dziś.

W książce wybrzmiewają te trudności życia w górach. Jak wpływały one na pani bohaterki i na pani odbiór ich siły?

Imponują mi najbardziej ich otwartość, elastyczność i gotowość do przemieszczania się, także w dojrzałym wieku. To „kobiety migrujące”, które przeczą stereotypowi, że starzych drzew się nie przesadza. I Komedowa, i Hasiorowa miały wnuki, a Kownacka wychowywała siostrzeńców, ale chciały przeżyć swoje życie po swojemu, mieszkać z daleka od miasta w dzikiej przyrodzie i sprawdzić się w nowym miejscu. Były dzielne, kreatywne, spontaniczne i miały poczucie humoru. Apelowaly, by ze wszystkim co żyje, rośnie, kwitnie, żyć w harmonii. Dziś dużo mówimy o „drugiej połowie życia”, czy „starzeniu się z godnością”, a te kobiety pokazują, jak może wyglądać życie na emeryturze i to jest niezwykle podbudowujące. Miałam ogromną przyjemność, że mogłam odkryć te kobiety, czytać ich zapiski, słuchać ich słów, oglądać ich życie na fotografiach i opowiedzieć ich historie w swojej książce. ©©

Pobyty w sanatorium może być za darmo. Kiedy to ZUS zapłaci za twój turnus?

ZUS zapłaci za wszystkie koszty leczenia, zakwaterowania i wyżywienia, a także zwróci wydatki na dojazd najtańszym środkiem komunikacji publicznej z miejsca zamieszkania do sanatorium.

Monika Górska
redakcja@stronazdrowia.pl

Do sanatorium możesz wyjechać nie tylko w ramach świadczenia z NFZ. Z ZUS będzie szybciej i za darmo, ale musisz spełnić określone warunki.

Z sanatorium możesz skorzystać w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia. Leczenie uzdrowskie jest wtedy kontynuacją leczenia szpitalnego lub ambulatoryjnego. Aby skorzystać z sanatorium, musisz otrzymać skierowanie od swojego lekarza na taki pobyt.

Dla kogo sanatorium w ramach ZUS?

Możesz skorzystać także z sanatorium opłaconego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W tym przypadku ma on celu rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej. Może więc z niego skorzystać osoba ubezpieczona, której z powodów zdrowotnych grozi częściowa lub całkowita niezdolność do pracy. Musi jednak istnieć szansa na powrót do zdrowia i aktywności zawodowej po rehabilitacji.

Taki wyjazd nie jest więc dla każdego i możesz z niego skorzystać pod warunkiem, że:

- jesteś ubezpieczony w ZUS (pracujesz zawodowo),
- pobierasz rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy,

- pobierasz zasiłek chorobowy lub świadczenie rehabilitacyjne,
- starasz się o świadczenie rehabilitacyjne lub rentę,
- jesteś osobą, u której lekarz orzecznik podczas kontroli zwolnienia lekarskiego stwierdził taką potrzebę.

Pobyt w sanatorium z ZUS jest darmowy

Sanatorium na NFZ przysługuje osobom ubezpieczonym raz na 18 miesięcy. Pobyt trwa nie mniej niż 21 dni. Odbывается w ramach urlopu wypoczynkowego i jest częściowo odpłatny. NFZ płaci za opiekę lekarską i wybrane rodzaje zabiegów. Ty natomiast dopłacasz do kosztów zakwaterowania, wyżywienia, dodatkowych zabiegów (jeśli z takich chcesz skorzystać) oraz podróży do i z sanatorium. Koszty zależne są od sezonu, a najdrożej jest w okresie letnim, czyli od maja do września.

Natomiast z leczenia rehabilitacyjnego w sanatorium skorzystasz zupełnie za darmo. ZUS zapłaci za wszystkie koszty leczenia, zakwaterowania i wyżywienia, a także zwróci koszty dojazdu najtańszym środkiem komunikacji publicznej z miejsca, w którym mieszkasz, do i z ośrodka rehabilitacyjnego. Czas pobytu w sanatorium z ZUS to 24 dni. W zależności od postępów rehabilitacji lub ich braku i pogarszania się stanu zdrowia może on być skrócony lub wydłużony.

Ile czeka się na sanatorium i jak złożyć wniosek?

Kwalifikacja do sanatorium z ZUS odbywa się szybciej niż na NFZ. Po otrzymaniu skierowania od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i wypełnieniu przez niego wniosku o rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS (wnio-

sek PR-4) wniosek należy złożyć w dowolnej placówce ZUS. Lekarz może go także złożyć w formie elektronicznej.

Następnie wyznaczany jest termin badania u lekarza orzecznika. Pamiętaj, żeby na wizytę zabrać ze sobą dokumentację z leczenia. Na rozpatrzenie decyzji i przyznanie wyjazdu do sanatorium z ZUS czeka się 1-2 miesiące.

Jakie choroby kwalifikują się do sanatorium z ZUS?

Warto wiedzieć, że nie każda choroba kwalifikuje do skorzystania z takiej formy rehabilitacji. Wyjazd do sanatorium z ZUS otrzymasz w przypadku schorzeń:

- narządu ruchu (także po wypadku),
- układu oddechowego,
- układu krążenia,
- psychosomatycznych,
- onkologicznych po operacji raka piersi
- narządu głosu.

Pacjent nie ma wpływu na to, do którego sanatorium pojedzie.

To orzecznik ZUS, który kwalifikuje do leczenia uzdrowskiego, wybiera miejsce leczenia.

Lekarz orzecznik może skierować na rehabilitację w systemie stacjonarnym (z pobytem całodobowym) albo ambulatoryjnym, wymagającym codziennych dojazdów. ©

WARTO WIEDZIEĆ

Uzdrowiska w Polsce

W kraju mamy 47 miejscowości, które mogą posługiwać się mianem „uzdrowisko”. Aby używać tego określenia, trzeba spełniać określone warunki. Najważniejszym z nich jest posiadanie złóż naturalnych surowców leczniczych oraz klimat o potwierdzonych właściwościach prozdrowotnych.

Według danych za 2024 r. polskie sanatoria przyjęły ponad 884 tys. kuracjuszy, w tym 799 tys. leczonych stacjonarnie. Najwięcej osób korzysta z placówek na terenie województwa zachodniopomorskiego (ponad 210 tys. osób), woj. kujawsko-pomorskiego (blisko 166 tys. osób), dolnośląskiego (ok. 95 tys.).

REKLAMA

0011445328

AUTOREKLAMA

Specjalistyczne Centrum Medyczne im. św. Jana Pawła II S.A. w Polanicy-Zdroju zatrudni

- magistra farmacji,
- elektromedycyny,
- diagnostę laboratoryjnego i technikę analityki medycznej w serologii,
- pielęgniarkę,
- opiekuna medycznego.

tel.: 748621216, 748621218 lub e-mail: kadry@scm.pl

strona
zdrowia

Czytaj dla zdrowia
stronazdrowia.pl

REKLAMA

Wójt Gminy Czarny Bór informuje,

że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Czarnym Borze wywieszono ogłoszenie w sprawie zatwierdzenia wykazu nr 46/2025 nieruchomości przeznaczonej do dzierżawy na cele rolne w drodze bezprzetargowej, na okres 3 lat.

Wójt Gminy Czarny Bór informuje,

że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Czarnym Borze wywieszono ogłoszenie w sprawie zatwierdzenia wykazu nr 47/2025 nieruchomości przeznaczonej do najmu w drodze bezprzetargowej, na okres 2 lat.

REKLAMA

OGŁOSZENIE O SPRZEDAŻY

- 1) Przedmiot sprzedaży: Prawo własności do lokalu mieszkalnego, położonego w Wałbrzychu, ul. Rejtana 8, lokal nr 3, o łącznej powierzchni 101,20 m², składającego się z 3 pokoi, kuchni, łazienki, przedpokoju i spiżarni, dla której Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr SW1W/00038662/2.
- 2) Określenie upadłego: Justyna Wojnar, zam. 58-300 Wałbrzych, ul. Rejtana 8/3.
- 3) Określenie Sądu i sygnatury sprawy: Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VI Wydział Gospodarczy ul. Słowackiego 11 58-300 Wałbrzych, Sygn. Akt. SW1W/GUp/5/2024.
- 4) Podstawa zbycia: Postanowienie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu, VI Wydział Gospodarczy z dnia 24 lutego 2025 r. Sygn. akt. SW1W/GUp/5/2024.
- 5) Wartość oszacowania: 394.000,00 zł, numer postępowania na sprzedaż: V, określenie ceny minimalnej: 236.400,00 zł.
- 6) Termin złożenia oferty i zapłaty wadium: 20 stycznia 2026 r.
- 7) Kwota wadium: 23.640,00 zł, oznaczenie rachunku bankowego do wpłaty wadium i pozostałej części ceny: Syndyk Michał Błaszczyński, numer rachunku bankowego: 78 1020 5242 0000 2602 0643 8305.
- 8) Termin rozpoznania ofert: 22 stycznia 2026 r., godz. 9:30, miejsce rozpoznania ofert: Kancelaria Syndyka, termin ewentualnej aukcji: 22 stycznia 2026 r., godz. 9:45, miejsce ewentualnej aukcji: Kancelaria Syndyka.

Pełne warunki sprzedaży oraz pozostałe informacje przekazywane są przez Syndyka masy upadłości Michała Błaszczyńskiego (kom. 662 373 882) lub Pełnomocnika Syndyka Edwarda Stolarczyka (kom. 695 663 414), mail: kancelaria@syndycy.eu. Można również skontaktować się z wyżej wymienionymi osobami celem umówienia na okazanie przedmiotu sprzedaży.

Sledź i polub profil syndycy.eu na facebook.com), aby być na bieżąco ze wszystkimi postępowaniami na sprzedaż.

REKLAMA

0011447441

Ogłoszenie o sprzedaży

- 1). Przedmiot sprzedaży: Prawo własności do działki ewidencyjnej nr 495/21, obręb 0019, położonej w Wałbrzychu, ul. Ludowej, o łącznej powierzchni 0,0410 ha, zabudowanej budynkiem usługowym o powierzchni 347,00 m², dla której Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr SW1W/00051900/0. 2). Określenie upadłego: Justyna Wojnar, zam. 58-300 Wałbrzych, ul. Rejtana 8/3. 3). Określenie Sądu i sygnatury sprawy: Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VI Wydział Gospodarczy ul. Słowackiego 11 58-300 Wałbrzych, Sygn. Akt. SW1W/GUp/5/2024. 4). Podstawa zbycia: Postanowienie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu, VI Wydział Gospodarczy z dnia 24 lutego 2025 r., Sygn. akt. SW1W/GUp/5/2024. 5). Wartość oszacowania: 107.000,00 zł, numer postępowania na sprzedaż: V, określenie ceny minimalnej: 64.200,00 zł. 6). Termin złożenia oferty i zapłaty wadium: 20 stycznia 2026 r. 7). Kwota wadium: 6.420,00 zł, oznaczenie rachunku bankowego do wpłaty wadium i pozostałej części ceny: Syndyk Michał Błaszczyński, numer rachunku bankowego: 78 1020 5242 0000 2602 0643 8305. 8). Termin rozpoznania ofert: 22 stycznia 2026 r., godz. 9:00, miejsce rozpoznania ofert: Kancelaria Syndyka, termin ewentualnej aukcji: 22 stycznia 2026 r., godz. 9:15, miejsce ewentualnej aukcji: Kancelaria Syndyka.

Pełne warunki sprzedaży oraz pozostałe informacje przekazywane są przez Syndyka masy upadłości Michała Błaszczyńskiego (kom. 662 373 882) lub Pełnomocnika Syndyka Edwarda Stolarczyka (kom. 695 663 414), mail: kancelaria@syndycy.eu. Można również skontaktować się z wyżej wymienionymi osobami celem umówienia na okazanie przedmiotu sprzedaży.

Sledź i polub profil syndycy.eu na facebook.com), aby być na bieżąco ze wszystkimi postępowaniami na sprzedaż.

AUTOREKLAMA

motofakty.pl

Motoryzacja na wysokich obrotach

motofakty.pl

REKLAMA

0011244350

ZŁOMOWANIE POJAZDÓW
tel. 600 609 606

Wszystkie formalności załatwiamy na miejscu
Płatność gotówką od ręki
Wydajemy zaświadczenie o demontażu
Odbieramy własnym transportem

Stacja demontażu pojazdów | Czarkowo 16 | 64-125 Poniec

Krzyżówka panoramiczna

udane dzieło sztuki

strąkowe warzywo

duży chrząszcz

gruba zasłona

obszar, okolica

endogenny aminokwas

praca zarobkowa za granicą

kawał ziemi

wzmocnienie głosu

despota, satrapa

pies myśliwski

ryba jak rzeka w Azji

rodzaj surduta

Teksas i łowa

gatunek motyla

mocny argument

Franco, włoski aktor

poetycko o kresie życia

podpora grochu

barwy obrazu

Sophia, włoska aktorka

rarytasy z tropików

pogrzebacz

kamień ozdobny

plamiasty płaz ogoniasty

przeplata się z osnową

mała w kamizelce

pas skoszonej trawy

Jurajski islamski miś

postu

1

4

nie-wieści powab

12

mieszkaniec Podhala

uroczysty strój

kraj w Afryce z Libre-ville

wypływa z bajki

pałacyk lub Królikowski

10

skala barw

gaz szlachetny

Jacek Kaczmarski

wyrasta z pnia dębu

pudełko na naboje

13

17

2

3

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 19 utworzą rozwiązanie – dokończenie dowcipu z okienka.

Uśmiechnij się!

Statek tonie na otwartym morzu. Wszyscy rzucają się do szalup.
– Stop! Stop!
– krzyczy kapitan.
– Pierwszeństwo mają pasażerowie ...!

Krzyżówka A-Ż

Każdy odgadnięty wyraz (w nawiasie liczba liter) zaczyna się literą poprzedzającą określenie. Miejsce wpisywania – do odgadnięcia. Litery w polach z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

- A) drużyna Romka i Tytusa (6).

B) najwyższy tytuł wśród niższej brytyjskiej szlachty (7).

C) stare drzewo iglaste (6).

D) Willem, aktor z filmu „Pluton” (5).

E) aktorka z filmu „Plac Zbawiciela” (3,6).

F) nadaje odpowiedni kształt odlewowi (5).

G) ruch podkreślający wypowiedź (4).

H) Jaroslav, czeski pisarz, autor „Przygód dobrego wojaka Szwajka” (5).

I) stan w USA z Górami Skalistymi (5).

J) członek komisji sędziowskiej (5).

K) kopiec wzniesiony na czując część (6).
- L) amerykański melodramat z rolą Ali MacGraw (4,3).

Ł) madejowe, bardzo niewygodne (4).

M) najważniejszy egzamin licealisty (6).

N) żyłka, zacięcie (4).

O) wiosłarska czwórka ze sternikiem (5).

P) pieprz turecki (7).
- R) żołnierz ciężkiej jazdy (6).

S) radiowa dziennikarka (8).

T) jedna z Erynii, mścicielka wymierzająca karę (8).

U) kapitalistyczny lub socjalistyczny (6).

W) okręt na dnie Pacyfiku (4).

Z) lodowy na rzece (5).

Ż) cukierki z galaretki sprężystej jak guma (5).

Krzyżówka z hasłem

1

2

3

4

5

6

7

12

9

11

8

1

9

10

11

13

14

15

17

18

19

20

21

22

14

20

6

Litery z pól ponumerowanych w prawym dolnym rogu od 1 do 20 utworzą rozwiązanie – myśl Monteskiusza.

Poziomo:

3) miejsce wojskowych ćwiczeń,

7) sposób postępowania,

8) angielskie w kuchni,

9) nauka o florze,

10) piękno, uroda,

12) żywica naturalna,

14) miękka tkanina,

16) ostry zakręt w górach,

19) uczesanie, fryzura,

20) rząd lamp w teatrze,

21) schabowy w menu,

22) niewielki wodospad.

Pionowo:

1) miasto Romea i Julii,

2) obfitość, dobrobyt,

3) zespół uli,

4) słodycz na patyku,

5) mowa Sokratesa,

6) gafa towarzyska,

11) człowiek rozsądny,

12) ptak jak ciasto,

13) zbierana przez skarbnika,

15) graniczy z Libanem,

17) napój z mleka kłaczy,

18) twardy jak

Logogryf

1

2

3

4

5

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

Litery w polach z kropką czytane kolumnami utworzą rozwiązanie – tytuł baletu.

1) afrykańska rzeka uchodząca do Oceanu Indyjskiego,

2) głębinowa lub artezyjska,

3) oklepny zwrot, banał,

4) klucznik ze „Starego dworu”,

5) brak szczęścia, pech.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

Szyfr

Litery z pól od 1 do 16 utworzą rozwiązanie – imię i nazwisko aktorki.

- Poziomo:

4) gwóźdź do podkowy,

15) zniesienie, likwidacja.
- Pionowo:

1) chciała by do raju,

11) ... Croft, rola Angeliny Jolie.

Krzyżówka

1

2

3

4

5

6

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

Litery z pól ponumerowanych w prawym dolnym rogu od 1 do 4 utworzą rozwiązanie.

Poziomo:

stolica –

1) z Placem Czerwonym,

5) z muzeum Muzeum Prado,

6) z Bramą Brandenburską.

Pionowo:

2) marka dawnych japońskich telewizorów,

3) tworzy rafy,

4) pierwiastek promieniotwórczy.

Rozwiązania

Krzyżówka panoramiczna: Szaflarska; Osio. A-Ż: kolorystyka; Szyfr: Danuta „Dobry”, „Dom zły”, „Kryżówka jodłowa”, „Duet jolek”, „Początek Faura”, „Kryżówka panoramiczna”, „Kryżówka wrogiem dobrego”, „Logogryf: kryżówka z hasłem: Lepsze na: Podróżujący na kredy: Kryżówka panoramiczna: Szaflarska; Osio.